

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vsi moramo biti na fronti proti jetiki

V nedeljo se je vršil v Ljubljani občni zbor Osrednje protijetične lige, ki je zdaj izpremenila svoj naslov v Narodno ligo proti jetiki. Zbor je pokazal, da vrši to društvo veliko nalogo na poprišču narodnega zdravstva. Naj ob tej priliki navedemo nekaj podatkov, ki nam pokažejo, kako številne so žrtve te bolezni in kako je zato potrebno, da vsi pomagamo Narodni ligi proti jetiki v njeni borbi proti strašni uničevalki človeštva.

V naši državi umrje na leto za jetiko okrog 50.000 ljudi, skoro 140 dnevno. Od teh odpade na Slovence v Jugoslaviji okoli 3000 smrtnih primerov (8 do 9 na dan). Za jetiko bolnih je v naši državi skupno okrog 200.000 ljudi.

Pravi izvor jetike so male paličaste glivice (bacili). Bolniki jih izkašljejejo iz načetih pljuč, izločajo pa jih v manjši meri tudi razne druge kužne rane. Tudi živali so lahko vir jetične okužitve (na primer krave s kužnim mlekom). Bolezenske kali vdihavamo iz ozračja v pljuča, z jedjo pomešane jih moremo užiti in z njim okužiti čreva. Do 15. leta starosti je že vsak izmed nas doživel prvi spopad s kalimi te bolezni. Pa tudi v poznejših letih zaidejo večkrat te kužne klice v naše telo. Vendar vsako takojšnje okuženje še ne pomeni bolezni. Oboli namreč le ono človeško telo, ki se ne more dovolj upirati vtihotapljenim bacilom. Tudi pri zdravih se klice bolezni lahko nekje v telesu skrivajo ter čakajo usodnega trenutka, ko usahne notranja telesna moč, da se kali hitro razplodijo in začnejo razjedati pljuča ali kak drug ud telesa.

Jetika je v najtesnejši zvezi z načinom ljudskega življenja, ki odloča o tem, ali ima telo dovoljne pogoje za življenje ali ne. Najbolj je udomačena tam, kjer so dani le slabi pogoji za zdravo, redno in mirno življenje. Kjer vladajo npravnost, pravičnost, gospodarsko blagostanje, kjer se širi prava omika in se dejansko izvaja dobra zdravstvena zakonodaja, tam se jetika povsod umika.

Jetika se ne podeduje, podeduje se lahko le slabši telesni ustroj, ki je podvržen bolezni. Gotovo pa je po trajnem, nepazljivem občevanju z

bolnikom v isti hiši več priložnosti za okuženje in obolenje. Zato umrje toliko članov takih družin, kjer je že kdo umrl za jetiko.

Vse, kar ruši telesno moč in zdravje, kar moti ubrano sodelovanje njegovih sestavnih delov, pospešuje tudi razvoj te bolezni: nezadostna prehrana, nezdrava stanovanja, naporno delo, zlasti v zaprtih prostorih s premalim gibanjem na solncu in zraku, neredno življenje in podobno.

Nešteto je čimteljev, ki vplivajo na postanek in razmah jetike. Obsežna, na vse strani razpredena mora torej biti naša borba proti njej. Vsi mi moramo v tem boju sodelovati, zakaj vsak človek se pri nas po jetiki okuži, vsakdo lahko zboli ter postane vir okuževanja za druge. Kdor koli omalovažuje življenjsko važna načela, kdor krši zdravstvena navodila in predpise, vsak tak pospešuje jetiko.

Zavedajmo se vsi brez izjeme velikih dolžnosti, ki jih imamo v bolezni in zdravju do sebe in drugih, pa bo tudi jetična pošast primorana k naglemu umiku!

Zdaj pa še besedo bolniku samemu. Zavedaj se, da si lahko ti vzrok in povod za okužitev in obolenja drugih. Zavedaj se, da so že nešteti zakonci, bratje, sestre bili s svojim neprimernim ponašanjem v bolezni vzrok smrti svojih otrok, bratov, sester. Zato pa se moraš v primeru, če si za jetiko bolan, po svoji vesti najpazljiveje ravnati po predpisih, ki ti jih daje zdravnik ali druga poučena oseba. **Bistvena tozadevna navodila se glase:** Ako le mogoče, imej sobo sam zase. Kadar kašljaš, drži glavo vstran, a pred usti imej robec. Tvoje perilo, posoda, jedilno orodje naj se dajejo zase, pri čiščenju ali pranju naj se prekuhavajo v vreli vodi. Vsako jutro naj ti strežna oseba z vlažno krpo obriše posteljo, pohištvo, stene. Pljuvanje bodi dovoljeno le v pljuvalnik, ki imej razkuževalno tekočino (malo lizola ali sanitola v vodi). Okna imej po možnosti vedno odprta. Zdravih ljudi ne puščaj bliže od dva metra k sebi, zlasti ne otrok. V primeru, da nimaš sobe zase, naj bodo ležišča vsaj dva metra oddaljena drugo od drugega.

Bratovska skladnica je zborovala

V petek in soboto se je vršila v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani glavna skupščina delavske socialnozavarovalne ustanove, bratovske skladnice, v kateri so organizirani predvsem rudarji in plavžarji. Iz vseh revirjev Slovenije se je sešlo v Ljubljani 43 delavskih odposlancev in 23 zastopnikov podjetij.

Najprej je v petek posvetovalni sestanek vseh delavskih odposlancev, ki mu je predsedoval podpredsednik rudar g. Šober iz Zagorja, pripravil vse gradivo in predloge za skupščino samo. Odposlanci so posebej naglašali brezupni in vsaki socialni pravici v obraz bijoči položaj rudarjev, ki so po 15, po 20, celo po 30 let opravljali naj-

hujša dela v rudniku, ves čas plačevali prispevke za pokojninski sklad, nazadnje pa so jih vrgli na cesto brez beliča odškodnine ali pokojnine. Odposlanci so izražali nezadovoljstvo delavstva, da nima odločilne besede v zavodu, ki je namenjen predvsem zaščiti delavstva. Za težkoče, s katerimi se bratovska skladnica bori v tej stiski, je značilno dejstvo, da premogovnika v Velenju in Zabukovci dolgujeta skladnici 1.800.000 Din na neplačanih prispevkih. V pokojninski sklad plačujeta po zakonu delavec in delodajalec vsak polovico in velenjski in zabukovski rudnik sta od rudarjev pobrala njihove dolžne prispevke, ne da bi jih bila dostavila bratovski skladnici. Med

važnejšimi predlogi, ki jih je sestanek pripravil za skupščino, je tudi predlog, da se sme podpredsednik po svoji spoznavnosti udeleževati vseh sej in zborovanj krajevnih bratovskih skladnic in vseh shodov, kjer se govori o socialni zaščiti delavstva. Živahna razprava se je vnela o novem pravilniku o bratovskih skladnicah, ki je pred kratkim izšel in ki predpisuje najmanj 35 službenih let in 60 let starosti, da ima delavec pravico do pokojnine. Rudarski odposlanci so ostro grajali, da se od rudarja, ki mu delo nalaga najhujše napore in ki se v jami telesno izčrpa pač že davno prej kakor s 60. letom, zahtevajo tako dolgotrajne delovne dobe. Po novem pravilniku rudar še po 60. letu starosti ne more brez zdravniškega dovoljenja v pokoj, če je njegov zavarovalni prispevek znašal nad 10 odstotkov plače. Spričo sklepa, da se pokojninski prispevek vobče zviša na 14 odstotkov, poslej noben delavec, ki je zavarovan pri bratovski skladnici, ne bo mogel niti po 60. letu v pokoj, če mu zdravnik ne bo izdal izpričevala o onemoglosti ali bolezni. Delavski odposlanci so zato zahtevali, da se delovna doba zniža od 35 na 30 let, starostna doba pa od 60 na 55 let.

Dopoldne v soboto se je vršila glavna skupščina, ki jo je namesto zadržanega predsednika generalnega ravnatelja TPD g. Skubca vodil podpredsednik g. Šober. Skupščine sta se poleg zastopnikov delavstva in industrije udeležila tudi rudarski glavar dvorni svetnik g. Strgar in kot gost tajnik Delavske zbornice g. Uratnik. Skupščina je v glavnem odobrila predloge, ki jih je bil pripravil posvetovalni sestanek. Poleg sklepa, da se pokojninski prispevek zviša na 14 odstotkov (7 odstotkov plačajo delavci, 7 odstotkov podjetja), je skupščina naložila upravnemu odboru, naj stori vse potrebno, da se v ugodnem smislu izpremeni posamezni členi novega pravilnika o bratovskih skladnicah, to je, da se karenčna doba, ki jo je pravilnik zvišal od 5 na 10 let, zniža nazaj na 5 in tako naprej. Glede zdravljenja zob, o katerem so delavski odposlanci zahtevali, da se uvrsti med običajno zdravljenje, se izda poseben pravilnik, ki se bo izkušal vsaj v 50 odstotkih izvajati.

Nekaj važnejših določb iz novega občinskega zakona

V zadnji številki smo razpravljali o domovinstvu po novem občinskem zakonu, danes pa si hočemo ogledati nekatere druge važne določbe tega zakona.

Kakor je večini že znano, ne pozna novi zakon majhnih občin, temveč predpisuje kot najnižje število prebivcev ene občine 3000 oseb. Izjema velja le za redko naseljene gorske kraje, kjer ni mogoče doseči tega števila prebivalstva, ker bi bila sicer občina prerazsežna. Seveda se čujejo zaradi združitve manjših občin v eno samo veliko občino ugovori, ki pa izvirajo po večini iz nepoznanja novega zakona, odnosno iz krivega razlagnja njegovih določb. Vemo, da imajo na deželi okolnosti glede na premoženje posameznih občin in srenj veliko vlogo, mnogokrat večjo

kakor v mestih. Dosedanje občine bodo pač izkušale ohraniti vsaka svoje premoženje ter se bodo upirale premoženjski zložitvi. Novi zakon zato ne stavlja premoženjske združitve za prvi pogoj politične spojitve in določa, da se more dosedanje vaške, pa tudi občinske premoženje opravljati ločeno in se smejo tudi dohodki vasi starih sotesk ali srenj in bivših občin uporabljati zgolj za namene dotičnih krajev. Zakon določa krajevne zbornice (dosedanje soseske) in krajevne starešine (dosedanje rihtarje), ki bodo upravljali v bodoči občini imovino posameznih delov, ki bo mogla ostati samostojna. S tem je vprašanje združitve občin bistveno olajšano.

Tudi v številu odbornikov po velikosti občin ima novi zakon drugačne določbe, kakor smo jih bili dosedaj vajeni. Občine od 3000 do 5000 prebivalcev volijo 24 odbornikov, občine od 5000 do 8000 prebivalcev 30 odbornikov, še večje občine pa največ 36 odbornikov. Tiste občine, ki štejejo izjemoma manj kakor 300 prebivalcev, pa volijo 18 odbornikov.

Za odbornika je lahko izvoljen dotični član občine, ki je v volilnem zapisniku, pa je izpolnil 25. leto in ni izključen od volitev. Voljeni pa ne morejo biti: 1.) aktivni (službujoči) občinski uslužbenci, 2.) uradniki tistih oblastev, ki neposredno nadzirajo občino, 3.) tisti, ki so v pravdi z občino, dokler ni pravda končana, 4.) občinski dobavitelji, prevzemniki občinskih del in zakupniki občinskih podjetij in dohodkov, 5.) tisti, ki imajo obračune z občino, dokler teh reči ne uredijo, 6.) tisti, ki niso brez pravega razloga sprejeli izvolitve pri zadnjih volitvah, 7.) tisti, ki stalno uživajo podporo iz občinskih in drugih javnih sredstev razen državnih, 8.) tisti, ki so s predsednikom ali člani občinske uprave v krvnem sorodstvu do vštete četrtga ali v svaštvu do vštete drugega kolena.

Prav važna je sestava kandidatnih list za občinske volitve, ker se župan, odnosno predsednik občine ne voli več od občinskega odbora, temveč postane župan nosilec dotične liste, ki je dobila pri volitvah največ glasov. S tem dobi ta lista tudi dve tretjini vseh odbornikov. Novi občinski zakon uvaja poleg župana in občinskega odbora še nov organ, sličen dosedanjim občinskim svetovalec, ter ga imenuje občinsko upravo, ki sestoji iz najmanj dveh do največ petih članov, ki se vzamejo z večinske liste po vrstnem redu za nosilcem liste. Glede teh važnih občinskih funkcionarjev določa zakon, da v upravi ne mo-

rejo biti osebe, ki ne govore in ne pišejo državnega jezika ali ki se nahajajo v aktivni državni ali samoupravni službi, kakor tudi duhovniki ne morejo biti postavljeni kot kandidati na prva tri mesta kandidatnih list. Občinsko upravo sestavljajo predsednik in člani, ki pa ne smejo biti med seboj v krvnem sorodstvu, kakor je gori pod 8.) točko navedeno. V primeru takšnega sorodstva ali če to sorodstvo pozneje nastane, izgubi član svoje mesto in pride naslednji ra listi na njegovo mesto. Uprava se sestane na poziv predsednika.

Področje občinske uprave obsega vse posle, ki se tičejo občinske skupnosti in se nanašajo na gospodarski, prosvetni in socialni napredek v občini. Tako sestavlja uprava proračun, razpolaga z občinskimi dokladami, najema posojila, kupuje, prodaja in daje v zakup občinsko imovino in ustanavlja občinska podjetja. Uprava skrbi za urejevanje prometnih naprav. V njeno področje spada preskrba ubožcev in bolnikov in vzgoja siromašne dece. Občinska uprava se mora brigati za dobro zdravstveno stanje prebivalstva in skrbeti za delovanje zdravstvenih ustanov. Njena briga mora biti napredek splošnega gospodarstva in širjenje in poglobljanje narodne prosvete.

Politični pregled

Najvažnejši dogodek zadnjega tedna je bil sklep dogovora štirih velesil: Anglije, Italije, Francije in Nemčije,

ki je nastal iz močno izpremenjenega Mussolinijevega predloga. Bistvo dogovora štirih velesil je sodelovanje podpisnikov za ohranitev miru. Ker je Francija zagotovila v pogodbi Mali antanti primerno stališče, je tudi Mala antanta pristala na ta dogovor, ki je sklenjen za dobo desetih let. Zato obstaja upanje, da je s tem zagotovljen mir za vso to dobo. Sklep tega dogovora je napravil prav ugoden vtisk po vsem svetu in se napoveduje konec dosedanje napetosti med narodi.

V Londonu se je začela v ponedeljek največja konferenca, kar jih je kdaj videl svet, to je svetovna gospodarska konferenca.

Konferenco je otvoril sam angleški kralj Jurij v govorom, v katerem je poudarjal naloge te konference. Iz načrta za posvetovanje je videti, da gre predvsem za to, da bi se svetovna trgovina, ki je v zadnjih letih zelo oslabela, spet

povzpela na primerno višino in bi se tako mogli zaposliti brezposelni, ki jih šteje svet okrog 30 milijonov. Mimo tega se bo razpravljalo tudi o vprašanju mednarodnih dolgov in o vravnovesenju razmerja raznih valut med seboj. Čeprav so se sestali odposlanci iz vseh držav sveta z najboljšo voljo, da ustvarijo znosljivejšo gospodarske razmere, vendar Angleži ne kažejo mnogo upanja, da bi se zaključila svetovna gospodarska konferenca s posebnimi uspehi.

Našo državo zastopa na tej konferenci zunanji minister Jevtič,

ki so mu prideljeni razni gospodarski strokovnjaki, med njimi tudi glavni tajnik ljubljanske zbornice za trgovino, obrt in industrijo, minister na razpoloženju g. Ivan Mohorič

V Grčiji so odkrili obširno

zaroto proti pristašem Venizelosa,

na katerega je bil izvršen atentat, pri katerem je ostal Venizelos nepoškodovan, pač pa je njegova žena dobila hude poškodbe. Na čelu zarote je bil načelnik atenske policije, ki so ga aretirali z njegovimi pomagači vred. Kakor je videti, ima zarota globoke korenine, zato je vojska v stalni pripravljenosti.

Te dni sta avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss in pravosodni minister dr. Schuschnigg v Rimu podpisala

konkordat, sklenjen med Vatikanom in Avstrijo.

Zvezni kancelar dr. Dollfuss je po povratku iz Rima izjavil novinarjem, da je z uspehom svojega bivanja v Rimu zelo zadovoljen. Mussolini mu je izrečno izjavil, da ima avstrijski narod, ki se bori za svojo samostojnost, v njem in v italijanskem narodu prave prijatelje.

V Avstriji so pričeli po nemških zgledih močno rogoviliti hitlerjevski narodni socialisti.

Po vsej Avstriji se vršijo spopadi med hitlerjevci in pristaši Heimwehra.

V Innsbrucku so izvršili napad na znanega vojaškega društva dr. Stedleja, ki ga je krogla zadela v desno roko. Tudi na štajerskega deželnega glavarja dr. Rintelena so pripravljali atentat, ki so ga pa še pravočasno odkrili. Zato je avstrijska vlada sklenila razpustiti vse narodnosocialistične organizacije in proglasiti po vsej republiki obredno stanje. Da se preprečijo nadaljnji izgredi, je policija na Dunaju zasedla vse hiše, kjer imajo hitlerjevci svoje prostore, tako zvane rjave hiše.

Ivan Albrecht:

Bogastvo zvestobe

Dà, dobrot! Bog ve, koliko gorja razlije zahrbtna zloba pod njeno zaščito! V imenu dobrote mora Pavla, ta sveži cvet, zatreli samo sebe. Ko sree gori v zvestobi, morajo usta govoriti o ločitvi.

Pavla, Pavla, kam te vodi pot?

Tako je že vsa zapletena, da ubožica sama sebe več ne razume. Krošnetova ji včasih piše, kako je zdaj v mestu lepo in kako nestrpno jo že pričakuje.

«Bo le res šla», se veseli Plaznička. Seve, ženica ne more spoznati, kam podi rejenko. Nemara bi si le premislila, ako bi vedela, kaj čaka Pavlo in kaj čaka Klemena. Seveda bi si premislila, toda mati Matilda je res slepa in gluha. Samo to ve, da je Dreven že tedaj posekal gozd, ko je les še kaj veljal. Težke tisočake je takrat pospravil in dobršen del jih pride s Cilo k Plaznikovim. V tej veselji zavesti potolaži še na večer pred Šmaranom sosedo, ki ji gre vse prepočasi:

«Prav v kratkem pojde, v kratkem. Le brez skrbi! Potlej bo hitro urejeno.»

Zjutraj na praznik je Pavla kakor mrlič.

«Ali si bolna?» se začudi celo botra in na tihem misli:

«Kje bi bila verjela, da jo bo tako zadelo!»

«Pisanja čakam», se potaji Pavla.

Pred mašo se vznemiri Klemen:

«Dekle, če ne bo drugače, boš morala k zdravniku.»

«Če bi ti vedel», toži Pavlino srce, a usta samo branijo:

«Saj mi ni nič.»

«Pa imej ti ključe,» meni Plaznička, ko odhaja v cerkev, «da moreš vsaj domov, ako bi ne mogla prestajati v cerkvi.»

Rejenki se zdi kakor migljaj usode. Klemen gleda mrko in mrmra:

«Zmeraj imata nekšne skrivnosti. Le glej, Pavla, da te še ne bo skominalo.»

Mati je že zunaj in tudi Klemen stopi proti vratom.

«Klemen», omaguje Pavla sredi sobe.

Plaznik se ozre.

«Klemen...»

«Kaj ti pa je?»

«Oh...»

«Zakaj si zdaj nenadno tako čudna?»

«Ne vem, Ali si jezen name?»

«Skoro.»

«Odpusti, Klemen, odpusti!» sklene dekle roke. «Kakor pred božjim obličjem ti povem: Za tvojo srečo, samo za tvojo!»

«Kaj vendar?»

Pavla odkima. Iz zvonika zavabi zvon.

«Po maši se morava do kraja pomeniti», reče Klemen in stopi na plano. «Tako ne gre več.»

Pavla molči.

«Zadnji boj je dokončan», ji kljuje misel, ko zasuje ključ in odhiti v cerkev.

«Zdaj moram», se odloči, še pred evangelijem pritisne robc na usta in se prerine iz cerkve. Apneno blede je in vse se ozira za njo.

«Samo proč, le proč», si prigovarja, ko hiti proti Plaznikovini.

Pod istim kostanjem kakor pred nekaj tedni ji zastopi gospod Podveznik pot.

«Ali si pripravljena?»

«Sem.»

On je oblečen drugače, kakor ga je bila vajena videti doslej.

«Le hitro!» priganja, ko stopa kraj nje.

Pavla odklene vrata. Saj prav za prav niti ne ve, čemu je šla domov. Nekaj perila bi nemara vzela s seboj, malo obleke.

«Na denar ne pozabi», meni Podveznik. «Te kmečke cunje zdaj itak ne bodo več zate.»

Denar! Kje naj ga Pavla vzame? Škoda, da ondan ni shranila deleža, ki ga ji je bil naštel Klemen.

Po kratkem razgovoru se odloči Podveznik:

«Saj je vendar tvoje!»

«Jaz se ne dotaknem.»

«Pa pusti! Vzajem torej jaz. Veš, golobička, na pot ni mogoče brez denarja.»

Kakor bi trenil, je odprta omara, kjer ima Plaznička denar. Pavla zamiži od groze.

«Ali si se poslovila?»

«Nič.»

«To se pa že spodobi», se nasmeje Podveznik, potisne Pavli svinčnik v roke in jo odvede k mizi. List papirja položi tamkaj prednjo, češ:

Proti
zobnemu
kamnju

SARGOV

KALODONT

V Češkoslovaški je parlament po daljših pogajanjih izglasoval pooblastitveni zakon, ki

pooblašča češkoslovaško vlado, da brez parlamenta rešuje nujna gospodarska vprašanja.

Na podlagi tega zakona je vlada že izdala novo carinsko tarifo.

V ponedeljek je imela narodna skupščina v Beogradu sejo, na kateri se je obravnaval

zakon o gasilcih.

Po govorih narodnega poslanca g. Antona Cererja in ministra za telesno vzgojo g. dr. Hanžka, se je vršila krajša debata, po kateri je bil zakon v načelu in podrobnostih sprejet.

DOPISI

DOBINDOL. Na binško nedeljo je priredila krajevna organizacija JRKD iz Toplice zborovanje v Gasilskem domu v Dobindolu, na katerem so poročali: o delovanju organizacije predsednik g. Rom, o delovanju v narodni skupščini naš narodni poslanec g. Anton Klinc, ki nam je v daljšem govoru pojasnil vse, kaj se je že naredilo in kaj se še pripravlja, a g. dr. Trošt iz Novega mesta je imel celo uro trajajoč govor o notranjem in zunanem političnem delu in življenju. Vsi govorniki, zlasti g. dr. Trošt, so bili deležni velikega odobravanja in ploškanja. Po govoru tajnika organizacije gosp. Gregorca so vsi zborovalci, ki še niso bili člani, pristopili zdaj k organizaciji, tako da ima vas Dobindol samo dva moška, ki še nista člana. Vsa čast tudi vaščanom z Verduna, ki so ta dan v lepem številu pristopili k JRKD. Za zborovanje v Beograd se je prijavilo 17 članov, ki bodo odpotovali s postaje Uršnih sel v soboto

24. t. m. V naši vasi še ni bilo tako lepega zborovanja, kakor je bilo to. Po končanem zborovanju se je pričela prijetna zabava, ki jo je priredilo domače gasilno društvo in ki je trajala pozno v noč. Prosimo g. poslanca, da nas še pride obiskat. Naš Gasilski dom mu bo vedno odprt, saj mu je lansko binško nedeljo kumoval.

MALA NEDELJA. Sokolska godba priredi v nedeljo 25. t. m. ob 15. v Društvenem domu in pred njim tombolo. Nad 300 lepih dobitkov, kakor vreča najfinejše moke, obleke, panj s čebelami, postelja, suknjič, tehtnica, podplati, posoda, orodje, dežnik in razni predmeti, bo javno na ogled. Tombolske tablice so samo po 2.50 Din (dva in pol dinarja). Ne zamudite in pridite 25. t. m. od blizu in daleč na tombolo k Mali Nedelji!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Društvo kmečkih fantov in deklet priredi 25. t. m. veliko tekmo koscev na travniku tov. Ivana Tomažiča, župana na Vitanu. Ob 14:30 odhod spreveda (jahači, godba, 15 koscev tekmovalcev, grabljice in drugi) od Sv. Bolfenka na travnik, kjer se bo po kratkem govoru vršila tekma, po tekmi veselica na istem prostoru, zvečer pa tudi na prostem veseloigra «Lažna zdravnik». Vljudno vabljeni vsi, ki Vam je napredek naše kmečke mladine pri srcu!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na ljubljanskem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: voli I. 4 do 5, II. 3 do 4, II. 2.50 do 3.50, krave debele 3 do 4, klobasarice 1.50 do 2.50, teleta 6 do 7 Din. Prasci

za rejo so bili po 180 do 220 Din. Na ptujskem živalskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: krave po 2 do 4, telice 2.50 do 4.50, voli 3 do 4.50, biki 2.50 do 3.50 Din. Konji po kakovosti od 500 do 3750 Din. Na svinjskem sejmu v Ptujju so bile cene 6.50 do 9 Dini kilogram žive teže. Prasci so se prodajali po kakovosti od 100 do 250 Din.

HMELJ. Hmeljarsko društvo za Slovenijo iz Žalca poroča 10. t. m.: Nastale vremenske razmere niso ustregle željam naših hmeljarjev, ker so še vedno mrzle noči in ker primanjkuje solčne toplote. Obče stanje je vedno še neenako. Na zravnanje je komaj še misliti. Razen že prestanega napada bolhačev, ni drugih ne živalskih ne rastlinskih škodljivcev. Trebljenje vrst in prvo lahko obsipanje se je že izvršilo. Nekaj ostankov letnika 1930. je minile dni našlo kupce, in sicer po 4 do 5 Din za kilogram.

KRMA. Na mariborskem trgu so prodajali seno po 40 do 60 Din in slamo po 35 do 40 Din za 100 kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (premija 28-50 %, ki se naj prišteje k spodnjim tečajem):

1 nizozemski goldinar za 23-08 do 23-19 Din;
1 nemško marko za 13-44 do 13-53 Din;
1 ameriški dolar za 46-58 do 46-86 Din;
100 francoskih frankov za 225-88 do 227 Din;
100 češkoslovaških kron za 170-79 do 171-65 Din;
100 italijanskih lir za 298-51 do 300-91 Din;

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 8-90 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 194 do 197 Din, investicijsko posojilo pa po 42 do 45 Din.

«Nekaj besed jim že lahko napišeš, da ne bodo v skrbeh! Samo hiti!»

Pavla napiše z drhtečo roko:

«Zbogom, Klemen!»

In gresta, a ne po poti, ampak po vrteh, da prideta šele zunaj vasi na cesto. Tam stoji avtomobil. Podveznik odpre vrata in skoro s silo posadi Pavlo v voz.

Ko se domači vrnejo, začne Plaznička klicati Pavlo, dokler ne zagleda odprtih omar. V mrki slutnji seže v predal in skoro omahne.

«Klemen, Klemen, vse nama je odnesla!»

Klemen ostrmi. Na mizi ga zbode listek: Zbogom, Klemen!

Moj Bog, kaj se je zgodilo!

Na mah je vsa vas pokonci. Od ust do ust brni novica, strašna novica, da je rejenka Pavla okradla Plaznikove in nato brez sledu izginila.

«No, lepo nevesto si je bil izbral!» se roga po vasi zavist, Klemen pa doma v čumnati preklinja tiste, ki so pognali ljubljeno po svetu. Da bi odkril vsaj kako sled za njo!

Ah, zaman! Za mrtvim priča grob, kam je izginil, za Pavlo ni sledu...

V.

Dan za dnem rase razburjenje po Prelomu. Vsakdo ve povedati kaj drugega, drug hujše mimo drugega. Drevenka piše Krošnetovi, ki pa sporoči, da Pavle ni bilo k njej in da sploh nič ne ve zanjo. Orožniki sledijo in zaslišujejo križem, toda vse, česar se lotijo, se kmalu izkaže kot

prazno ugibanje. Vse je pokonci, samo Drevenovi so mirni.

«Če bosta zdaj kaj v zagati,» ponudi soseda Plaznički, «je dejal naš oče, da vama lahko malo seže pod pazduho.»

«Oh, oh, niha Matilda, medtem ko razpihuje soseda:

«Ali ti nisem pravila, da nikar ne verjemi! Strženove ni bilo nikoli nič prida.»

Mati ponudi Klemenu, a sin:

«Samo tega mi ne omenite več! Kakor hitro začutim en sam Drevenov dinar pod našo streho, zapustim vse skupaj in pojdem.»

Plaznička je ostrmela. Poleg vseh drugih udarcev še ta skrb! In nazadnje: Kaj bo, ako Klemen ne odneha!

Klemen hira. Iz dneva v dan je bolj koščen, vedno bolj bled in mrk. Ni mu ne za delo ne za jelo. Kadar ga mati ogovori, samo zagodrnja ali pa sploh molči. Avgust je minil, september je v kraju, za vsako delo je treba najemati ljudi, Klemen pa lazi okrog kakor senca. Na vse strani pisari, na vse kraje se vozari, zdaj je na orožniški postaji, zdaj na sodišču, zdaj tukaj, zdaj tam, samo doma nima obstanka. Povsod dopoveduje:

«Verjemite, da se je zgodila nesreča. Pavla ni kriva.»

In res, gospoda mu pritrjuje, ko jim vse natančno pojasni. Ako bi bila kje v službi, bi jo morali že nekako zaslediti. Saj jo mora vsak gospodar priglasiti.

«Ali ne sumite prav nič?» pravi malo pred vsemi svetimi orožniški komandir. «Da bi imel vsaj konček nitke.»

Klemen ugiblje:

«Saj ni nikoli nikamor šla.»

«Ali ni bila pomladi v Ljubljani?»

«Er sam dan.»

«In ni bilo potlej nič sumljivega?»

Klemen premišlja.

«Samo enkrat je govorila s tujim človekom,» pravi, «in je menda bil po vinskih kupčijah v Prelomu.»

«Odkod ga je poznala?»

«Saj ga ni! Kar tako jo je ustavil na cesti.»

Nato mora Klemen natanko opisati tujca. Orožnik gubanči čelo.

«Ali se vam kaj zdi?» je Plaznik nestrpen, a oni samo skomigne z rameni.

«Oglasite se morda čez nekaj dni.»

November je že, megla in mraz, ko plane Klemen spet v orožniško pisarno:

«Gospod, gospod, živa je še!»

In mu dá dopisnico z dvema besedama: P o m a g a j ! Pavla.

«Se mi je že zdelo,» se zresni orožnik in začne praviti strmečemu Plazniku, kako so zadnje dni iznova začeli slediti proti gostilni pri «Deveti deželi», ki da je v mestu razkričana beznica in jo imajo oblastva že dolgo na sumu. Ondan so od tam pozaprl vrsto izgubljenih deklet, ki so izpovedale marsikaj zanimivega. Vse so se spominjale kmečke lepote, ki je tam okrog binško

Sejmi

19. junija: Nova cerkev, Dobrovnik, Dokležovje, Kranj, Bučka, Litija, Št. Vid na Blokah;
20. junija: Ptuj;
21. junija: Moravče, Velike Lašče, Ljubljana, Velika Loka, Marenberg, Sv. Tomaž, Šmarje pri Jelšah;
22. junija: Sevnica, Sv. Jurij ob južni železnici, Loka pri Zidanem mostu, Dole pri Litiji, Poljčane, Kandija, Šoštanj;
23. junija: Trzin;
24. junija: Ljubno (samo za blago), Ribnica, Drnovno, Konjice, Skofja Loka, Št. Janž, Laško, Višnja gora, Rovte, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Črmošnjice, Mirna, Guštanj, Podstreda.

Kratke vesti

— Zbor kmetijskih strokovnjakov. V soboto so se sešli pri «Levu» v Ljubljani k običnemu zboru naši kmetijski strokovnjaki. Predsednik g. Ivo Sancin je orisal težave kmetovanja v današnji stiski in naglasil veliko škodo slabega denarnega stanja našega kmeta za napredek in uspeh dela kmetijskih strokovnjakov. Toda ti hudi časi so toliko bolj strnili kmečke množice okrog strokovnjakov in jih napravili voljnije in dovezetnejše za pouk. Tajnik g. Josip Sustič je med drugim v poročilu navajal, da šteje Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino 135 članov. Društvo se je mnogo trudilo za doseg polovične vozne cene po železnici za društvene člane, kar bi bilo silno koristno za splošnost, ker bi mogli strokovnjaki lažje širiti pouk med narodom. Njihove prošnje pa niso dovedle do uspeha, zato bodo ponovno izkušali skupno z banovinskimi uradniki svojo srečo. Po poročilu blagajnika gosp. Ivana Brecejnika ima društvo 18.000 Din premoženja. Pri volitvah so bili izvoljeni v glavni odbor gg.: Ivo Sancin, Franc Gombač, Ivo Tribušon, Ivan Nemeč, Ivan Brecejnik, Fran Kafol, Anton Flego, Josip Sustič in Ivan Pipan, v širši odbor pa gg.: Franc Malásek, Josip Štrekelj, Karel Vrisk, inž. Alojz Hočevar, Konrad Pečovnik, France Trampuž, Franc Pavlica, Martin Zupanc (Maribor), Vlado Kuret, Jakob Znidarič, Fran Trček, Ludovik Rupelj, Viljem Rohrman, Janko Šumenjak in Josip Priol. Pri slučajnostih se je sklenilo, da bo prihodnji občni zbor v Celju. G. Nemeč je ostro grajal neko

strokovno knjižico, namenjeno našemu kmetu. Občni zbor je sklenil razčistiti to zadevo s pritegnitvijo starejših moči in potem storiti primerne korake. Isti poročevalec je spravil v razpravo vprašanje dobičkonosnosti nekega mešanega umetnega gnojila. Ker so tudi drugi hudo grajali to umetno gnojilo, je sklenil občni zbor prepustiti odboru, da ukrene potrebo.

— Selekcijaska zadruga za rejo perutnine v Mariboru priredi v tekočem letu nekaj tečajev za kopunjenje. Zanimanci, ki žele, da bi se tečaj vršil v njihovem kraju, naj obvestijo o tem vodstvo zadruga po svojih občinah, šolskih vodstvih ali drugih korporacijah. Zadruga bo potem vse potrebno ukrenila. Šolska vodstva, okrajni kmetijski odbori, podružnice Kmetijske družbe pa se vabijo, da pomagajo tozadevno zanimancem, zlasti tudi, da prevzamejo in izvršijo tozadevne potrebne prijave. Navodila za to daje zadruga. Prijave naj se pošljejo najpozneje do 25. t. m.

— Kako kažejo sadovnjaki v naši banovini. Kmetijsko ministrstvo je izdalo poročilo o stanju sadovnjakov v naši državi. Iz poročila je posneti, da je v naši banovini začela večina sadnega drevja cveteti ob koncu aprila, tako da mraz in slana nista napravila posebne škode. Od sadja, kateremu je škodoval mraz, je omeniti predvsem breskve, marelice in zgodnje hruške v krškem, brežiškem in slovenjgraškem srezu.

DOMAČE NOVOSTI

* Katoliški škof Sokolom. Na binkoštno nedeljo so ob vznožju Lovčena pri Kotoru razvili 15 novih sokolskih praporov, ki jih je blagoslovil škof dr. Uccellini. K slavnosti na Brenovem polju pri Kotoru se je zbralo nad 3000 Sokolov, razen tega pa so ji prisostvovali tudi mnogoštevilni zastopniki oblastev, raznih društev in več tisoč drugega občinstva. Po blagoslovitvi praporov je imel škof dr. Uccellini naslednji kratki nagovor: Blagoslovili smo te zastave, da boste pod njimi še nadalje širili zvestobo, vdanost in ljubezen do junaškega kralja Aleksandra I. in drage nam Jugoslavije. Vi ste, dragi Sokoli, nositelji ljubezni in miru. Jugoslavija je dežela, ki spoštuje tuje in brani svoje. Kakor čuva sin očetovo hišo, tako čuvajte tudi vi Sokoli svojo zemljo in svojega kralja. Ako bi se po nesreči pripetilo, da nas kdo napade, bodite vsi kakor eden v obrambi

svoje lepe domovine. Zato kličem: Živel naš kralj! Živela Jugoslavija! Razen katoliškega škofa je sokolske prapore blagoslovil tudi pravoslavni svečenik prota Samardžić, ki je prav tako v kratkem govoru izrekel priznanje Sokolstvu za njegovo delo v prid naroda in države.

* Razpis občinskih volitev v moravski in vardarski banovini. Kakor znano, je stopil 13. t. m. v veljavo novi občinski zakon, s katerim je bila izenačena občinska zakonodaja za vso državo. V smislu določb tega zakona se bodo morale v doglednem času izvršiti nove občinske volitve. Prve občinske volitve bodo ob koncu julija ali ob začetku avgusta v moravski in vardarski banovini, na jesen pa v ostalih banovinah.

* 60.000 voznih listkov med binkoštnimi prazniki v Ljubljani. Ob binkošti je bil na ljubljanskih kolodvorih, zlasti na glavnem, zelo velik promet. Te dni so tudi že prešteli vozne listke, ki so bili izdani ob binkošti v Ljubljani, to se pravi, koliko ljudi je odšlo, odnosno prišlo v Ljubljano. V soboto pred binkošti je prišlo in odšlo iz Ljubljane 18.000 ljudi, v nedeljo je prišlo in odšlo 20.000 ljudi, v ponedeljek pa 22.000 ljudi. Skupno je vse tri binkoštno dni prišlo in odšlo iz Ljubljane 60.000 ljudi, kar je že prav lepa številka. Glavni odstotek te številke odpade seveda na ljubljanske izletnike, dalje na obiskovalce velesejma, pa tudi na obiskovalce drugih prireditvev.

* Vlagatelji hočejo biti zaščiteni. Te dni se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor Društva za zaščito vlagateljev pri denarnih zavodih. Predsednik pripravljalnega odbora dr. Vinko Gregorič je poročal o pomenu ustanovitve tega društva, češ, da sili položaj naših denarnih zavodov vlagatelje k organizaciji, ki naj štiti njihove koristi. G. dr. Gregorič je omenil hud udarec, ki je zadel varčevalce ob prevratu, ko so se zlate krone izpremenile v papirnate. Prešel je na inflacijo in na čas, ki je priklical v življenje mnogo denarnih zavodov. V spominu je še, kako so mnoge banke propadle. Spet so bili varčevalci-vlagatelji tisti, ki so izgubili svoje vloge in plačali račun. Na stotine milijonov je bilo izgubljenih. Polovica teh vlog je bila last srednjih slojev, ki so si s trdim delom in varčevanjem kaj prihranili. Zdaj spet živimo v stiski denarnih zavodov, ko vlagatelj ne more dobiti svojih prihrankov. Ali naj bo zopet vlagatelj tisti, ki bo plačal račun? Koliko škode je napravilo kupčevanje s hranilnimi knjižicami! Na vsak način bo treba

šti prišla obiskat natakario. Nato so prijeli še Krošnetovo. Povedala je, da je Pavla res prenočila pri njej in kako sta se zanjo zanimala bogati gospod Podveznik in gospa Nela. Obljubila sta ji službo in še bog ve kaj.

Oba, gospod Podveznik in gospa Nela, sta izginila nekam čudno hkratu s Pavlo. V gostilni nista ničesar omenila, samo blizu ju ni več. Izgubljenke so slikale še razne okolnosti.

«Zdaj pa še tale karta! Smo že na konju!» je vzkljknil orožnik in urno napisal brzozjavko: «Sledite na Sušak!»

Poštni žig je bil namreč s Sušaka. Nato je menil, da bi bilo nabolj pametno, ako bi se Klemen sam podal v mesto. Komandir da mu rad dá orožnika s potrebnimi navodili in pojasnili. Tukaj da je treba hiteti:

«Po golih kolenih na kraj sveta, če je treba», je bil Klemen takoj pripravljen.

* * *

«Pavla!»

«Klemen!»

Dvoje bitij je stalo dva dni za tem v policijski pisarni na Sušaku in uradnik, ki je sestavljal zapisnik, se ni mogel dovolj načuditi.

Pavla je pripovedovala, kako je mati Plaznička želela, naj bi odšla služiti, da bi se Klemen rajši oprijel Drevenove Cile. Ker je ubožica mislila, da tako pomore Klemenu, se je res odločila za žrtve in ravnala posledje po botrinih nasvetih. Kaj je ona vedela, kdo je gospod Podveznik! Ko je

prišel ponjo, je bila prepričana, da jo odvede v službo. Vse natanko je potem opisala, kako je bilo glede denarja. Privedli so tudi Podveznika, ki je sicer nekaj časa tajil in se zvijal, dokler se ni nazadnje vdal.

«Da smo le še pravočasno zalotili tega ptičkat!» je bil policijski uradnik zadovoljeu. «Kar šest neizkušenih deklet hkratu je hotel odpeljati v sramoto.»

In je pravil Klemenu, kako si je bil brezvestni lopov znal preskrbeti potrebne listine na izmišljeno ime in kam so bila dekleta namenjena. Klemen bi bil najrajši strl v prah to zver v človeški podobi, toda uradnik ga je ljubeznivo pomiril, češ:

«Nič se ne jezite! Roka pravice ga drži in ga bo trdo prijela, vi pa bodite zdaj veseli, da ni prišlo do hujšega.»

In je bil Klemen res vesel! Ko sta potovala s Pavlo nazaj v Prelom, mu je vso pot pripovedovala, kaj je morala prestati in kako se je borila, da je ohranila svojo čast. Klemenu so se včasih od studij in groze ježili lasje in se še doma potem ni mogel brzdati, da ne bi bil opovrgel materi:

«Le poslušajte, da boste videli, kam ste jo hoteli pahnuti!»

Plaznička je poslušala in se je marsikdaj razjokala ob Pavlinem pripovedovanju. Objemala je rejenko in jo prosila odupuščanja.

«Saj veš, da sama nisem mislila tako.»

«Botra, saj vam ne očitam.»

«Ubogo dete,» je stokala mati Matilda, «zdaj vidim, da je res ni dote, ki bi presegala bogastvo zvestobe!»

* * *

Klemen in Pavla še danes vesta to. Zdavnaj ju že družni zakonska vez in babica Matilda z veseljem pestuje in neguje vnuka in vnučkinjo. Deklica je čisto živa Pavla in babica prosi samo:

«Bog daj, da bi ti ne bilo treba nikdar prestat tega, kar je morala mati!»

In ji ne bo treba! Oče Klemen je dovolj moder, bo že pazil, da bo vse prav!

K o n e c.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Škodoželjnost.

Gost, ki mu je bila ukradena v restavraciji suknja: «Kdaj je odšel nepridiprav, ki mi je ukradel suknjo?»

Natakar škodoželjno: «V trenutku, ko ste se gospodarju pritoževali, da sem vam slabo postregel.»

Pri zdravniku.

Bolnik: «Gospod doktor, včasih me trga po desni nogi. Kaj je temu vzrok?»

Zdravnik: «Starost, dragi moj, starost.»

Bolnik: «Čudno, jaz sem pa vedno mislil, da je moja desna noga enako stara kakor leva...»

nekaj storiti v varstvo vlagateljev. Ukreniti bo treba vse potrebno, da se zopet vrne zaupanje v denarne zavode. Vlagatelji-varčevalci si morajo pomagati sami. Ker pa je samopomoč za poedinca neuspešna, če niso organizirani, je vznikla misel, da se ustanovi Društvo za zaščito vlagateljev, ki bo po zakonitem potu ščitilo korist svojih članov. G. dr. Gregorič je podal glavne smernice glede delovanja organizacije. Društvo mora najprej zahtevati, da se valuta, v kateri je dobil dolžnik posojilo, pred zmanjšanjem svoje vrednosti zagotovi. Naravne razmere se bodo vrstile le tedaj, če se bo povrnilo zaupanje občinstva v denarne zavode, ki ga je izgubilo v teh razmerah in rajši drži denar doma. Poročevalec je povedal še svoje mnenje glede sestave pregledovalne komisije, ki naj bodo v nji ugledni knjigovodstveni strokovnjaki in odlični poznavalci naših gospodarskih razmer. Tak pregled je potreben seveda v glavnem pri večjih denarnih zavodih. Na ta način se bo ugotovilo, kaj je zdravega in bolnega. Le tako je mogoče ozdravljenje. Seveda brez žrtve ne bo šlo. Pa tudi država bo morala odločno poseči vmes. Polomi denarnih zavodov so bili često posledice dejstva, da so bili zavodi tudi industrijski podjetniki. Take industrije so bile zavodom često v breme in v pogubo. Če imajo denarni zavodi zdaj kaka industrijska podjetja, morajo postopno tako posest opuščati. Seveda je vzeti ta razmotrivanja kot delno mnenje o potrebnih preosnovi denarnih zavodov. Take preosnove morajo biti uzakonjene in zakon temeljito proučen, preden stopi v veljavo. Pri morebitni preosnovi denarnih zavodov bodo imeli vlagatelji važno vlogo in zato je ustanovitev Društva za zaščito vlagateljev nujno potrebna. Društvo je ustanovljeno samo za dravsko banovino, ker bi imelo za vso kraljevino preobširno območje. Besede g. dr. Gregoriča so bile sprejete s toplim priznanjem. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen dr. Vinko Gregorič, za podpredsednika g. Jakob Zdravec, industrijec iz Središča ob Dravi, za tajnika g. Ernest Vargazon, načelnik direkcije državnih železnic v pokoju iz Ljubljane, v odbor pa veletrgovec Avgust Volk, restavrator Ciril Majcen, veletrgovec Fran Hrehorič, vsi iz Ljubljane, in Božidar Malešič, restavrator z Jesenic, za namestnika Jožko Veber, industrijec iz Škofje Loke, in Fran Kobenter, uradnik iz Ljubljane; v nadzorni odbor Hieronim Demšar, industrijec iz Ljubljane, inž. Mihael Mihor, inšpektor dela v pokoju iz Ljubljane, inž. Jernej

..ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

Vedno zvest prijatelj!

Tako je bilo že prej in tako je še danes: Schichtovo terpentinovo milo pomaga gospodinjici kakor nobeno drugo, da je v hiši vse lepo čisto!

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO

ST.1-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Zupanc, lesni trgovec iz Lancovega pri Radovljici. Letna članarina je bila določena na 20 Din.

* Za občni zbor Zveze slovenskih agrarnih interesentov, ki bo v nedeljo 18. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, je dovoljena po železnici četrtinska vožnja.

* 82letni starček v Dravi. V bližini ptujske mestne klavnice je strmoglavil po strmem nabrežju v Dravo 82letni Tomaž Gregorec od Sv. Trojice v Halozah. Njegov padec so videli mimoidoči, ki so ga še pravočasno rešili iz nevarne kopeli ter spravili v ptujsko bolnišnico.

Mirko Brodnik:

Goljava

Dvanajsto poglavje.

Vlak se pelje iz Zagreba. Težko sope ogromna lokomotiva. Dosti vagonov so ji pripeli. Vleči jih mora v hrib, skozi ozke soteske, kjer se Sava peni med skalovjem.

Jutri je sveti večer...

Anica se pelje. Premotilo jo je. Nekaj jo je prišlo, da mora iti na materin grob. Mora jo prositi odpuščanja. Sopek poznih rož nosi s seboj. Kje so rasle? Kje so vzcvetele? Ne ve. Moralo je biti nekje daleč, kjer je solnce.

Solnce! Dolgo ga že ni videla. In tudi če je sijalo, ni moglo presvetiti njenega srca. Tam je bil mraz, mraz.

Enakomerno butajo kolesa ob tir. Z vsakim sunkom je bliže domu, materinemu grobu...

Zvečer se pripelje. V trgu prenoči. Drugo dopoldne pojde v domačo vas. Samo na grob, če ga bo našla. Samo tja. Potem se vrne, nazaj v Zagreb se odpelje, in spet bo delala, delala...

Misli ji hite k domu. Spomni se, kako je takrat bežala. Kako se je s srcem, polnim obupa in upanja, vozila v Zagreb. Spomni se vseh razočaranj, lude preizkušnje, ko je sedela v zaporu, vsega se spomni. Grenak nasmešek se ji razlije po licu.

Vlak hiti. Kakor njeno življenje. Vse bliže domu...

21

Ljubljana. Kar mimo nje gre. Spomni se posedanja v posredovalnici za služkinje, stare služkinje, ki jo je spravila v Zagreb. Tavanja po ulicah, čakanja, iskanja.

Zdaj je že vse mimo. Hitelo je, kakor hiti zdaj vlak.

Kam hiti vlak? Domov... Kam hiti njeno življenje?

Vzdrhti. Kam jo vodi pot? Kaj ji še morejo dati leta, ki pridejo? Kako bodo zabrisala spomin na vse, kar je že za njo? Ali bo mogla pozabiti strašna razočaranja v letih, ki bodo tekla enakomerno, kakor teče ta vlak?

Ne bo jih mogla...

In jutri bo od daleč videla Goljavo. Tam gospodari Janez z drugo...

Vlak se ustavi. Za danes je na cilju...

V gostilni dobi mirno sobo. Jutri zjutraj se odpelje na vse zgodaj na grob...

Tudi Janez ni pozabil na grobove. Božič je. S prvim denarjem, ki mu je ostal, je naročil dva kamna. Enega za svojega očeta, enega za Aničino mater.

In prav tisti dan pred svetim večerom mu je prišel povedat kamnosek, da ju je že oklesal. Jutri ju postavi. Samo pomočnika nima nobenega. Janez bi moral koga najeti ali pa sam pomagati, da bo čez dan delo opravljeno.

«Sam pridem in vam pomorem», pravi Janez.

Črno je oblečena Anica. Bled je njen obraz.

Mesto pije kri... Težko bi jo bil spoznal, kdor je pred dobrim letom videl njena rdeča lica.

Jutro je. Na vse zgodaj se je že zbudila. Ni mogla spati. Prehuda izkušnja za njo je bila ta pot.

Ob sedmih je že hlapec napregel, da jo odpelje. Ko je stopila na prag, je prebledela. Spoznala ga je. Sin nekega goljavskega soseda je bil.

Dobro, da je ni opazil, ko se je baš ukvarjal s konjem. Naglo je potegnila čez obraz črno kopreno. In pognal je. Sani so bile take, kakršne imajo na kmetih. Voznik in Anica sta skupaj sedela.

«Kje bom pa ustavil, gospa?» je vprašal. Kje naj ustavi? V zadrego je prišla. Da bi čakal pred pokopališčem?

«Kje? Pred gostilno pri cerkvi... No, kako se že pravi...»

Dobro je vedela, pa ni hotela reči.

«Ali se prvič peljete v našo vas, gospa?» jo je vprašal.

Spet ni vedela, kaj naj reče. Ko bi mogla kaj izvedeti od njega, ne da bi se izdala! Toda kako?

«Pred nekaj leti sem bila dalje časa tu», je naposled rekla. Moj brat je bil učitelj. Precej poznam ljudi na vasi...»

«Pa se vas prav nič ne spomnim», je odkimal val voznik. «I, seveda. Saj me takrat ni bilo več doma. Četrto leto sem že v trgu.»

«Jaz sem bila pa pred tremi leti tu», je olajšano rekla in se oddahnila. Potem se je novi obrnila k njemu:

«Ali je dosti novega?»

* **Za tekmo kosev, ki jo priredi Zveza kmečkih fantov in deklet v nedeljo 18. t. m. v Št. Vidu nad Ljubljano, bo veljala četrtinska vožnja.** Vsak udeleženec kupi na vstopni postaji z legitimacijo polovično karto, katere pri izstopu v Ljubljani ne odda, temveč jo shrani, ker bo veljala ta karta z legitimacijo za vožnjo nazaj. Četrtninska vožnja velja od dne 16. do 20. t. m.

* **Ogromna škoda na Ljubljanskem Barju.** Zadnja povodenj je na Barju in v vrhniški okolici povzročila velikansko škodo na vseh poljskih pridelkih. Zdaj, ko je voda s travnikov in njiv izginila, je lahko presoditi, kakšno škodo so utrpeli Barjani in drugi kmetje. Po njivah je fižol postal zaradi močne pripeke kar črn, kakor bi ga kdo posmodil. Isto je s krompirjem. Na Barju je uničenih okoli 75 odstotkov poljskih pridelkov.

* **Škoda po povodnji ob Krki.** Ko se je Krka vrnila va svojo strugo, je šele vidna škoda, ki jo je voda napravila na polju in travnikih. Uničen je ves pridelek pšenice, rži, ječmena, ovs, koruze, krompirja, pese in detelje. Trava je tako prevlečena z blatom, da je za krmo nerabna. Posestniki bodo morali pokositi sve žito in vso travo. Če bi prišla povodenj v zgodnji pomladi, bi mogli nadomestiti uničeno žito z drugimi posevki, zdaj pa je že prepozno. Preostane jim samo posejanje z ajdo in prosom, a ti pridelki jim ne morejo nadomestiti napravljene škode. Enako jim tudi na travnikih sama otava ne more zadostovati za krmiljenje živine. Poplavljenjenci so hudo prizadeti, ker sami nimajo denarja, da bi si kupili žita in sena, je javna pomoč neizogibno potrebna. Oblastva naj bednim poplavljenjem priskočijo na pomoč, davčno oblastvo pa naj jim za letos odpiše davke.

* **Sadovnjaki ptujske okolice ogroženi.** Ptujski okraj, ki slovi po dobrem sadju, je letos zadela huda nadloga. Zelo so se razširile po sadnem drevju gosenice in uši. Sreski cestni odbor se je skupno s sreskim načelnštvom že lotil dela in daje ljudstvu strokovna navodila za pokončavanje mrčesa. Cestni odbor je svoje občestne nasade dal poskropiti s primernimi sredstvi, vendar škropljenje baje ne zaleže mnogo. Sadjarjem bi svetovali, da škropljenje vedno temeljito opravijo, če hočejo škodljivce res uničiti.

* **Naliv s točo nad Ljutomerom.** Te dni je bil nad Ljutomerom strašen naliv s točo. Toča je padala pet minut, debela kakor lešniki. Na Cvenu pri Ljutomeru je strela treščila v drevo, pod katerim je vedrilo 5 ljudi, ki so sušili seno. Vsi

so omamljeni popadali na tla. Domači hlapec je dobil hujše poškodbe, sicer pa so ostali vsi pri življenju.

* **Smrt spoštovanega moža.** Pred dnevi je umrl Janez Ferk, posestnik pri Sv. Urhu in župan občine Tinja, ki ji je načeloval skozi 27 let. Na binkoštno soboto je šel na sejem v Slov. Bistrico. Na poti domov se je ustavil v Pernatovi gostilni na Zg. Bistrici. Tam ga je dohitela nesreča. Neki njegov tovariš iz Planine, ki je sedel poleg njega, je poizkušal samokres, ki ga je nameraval kupiti od nekega znanca, v trdnem prepričanju, da je revolver prazen; bil pa je v njem še en naboj. Naenkrat je odjeknil v gostilniški sobi strel in po naključju zadel župana Ferka v trebuh. Ranjenca so prepeljali takoj v bolnišnico v Maribor, kjer je bil operiran še isti večer. Bolnik je bil zelo slab in je bilo glede na njegovo starost 70 let le malo upanja v okrevanje. Ker se je pridružila poškodbam še pljučnica, je bilo izgubljeno vsako upanje. Zato je odredila njegova žena na bolnikovo željo njegov prevoz domov. Mož pa je že med potjo preminil. Bil je obče spoštovan mož. Blag mu spomin!

* **Štiriletno dete na rogovi krave.** V ptujsko bolnišnico so pripeljali štiriletno Marijo Juranovičevu od Sv. Barbare v Halozah. Otrok ima hude poškodbe na glavi. Zadala mu jih je domača krava, ki je v trenutku besnosti navalila z rogovi na otroka, da so ga komaj oteli.

* **Vlak je povozil tri krave.** Vlak, ki vozi iz Jesenic proti Ljubljani, je med postajama Radovljico in Otočami blizu čuvajnice 49 povozil tri krave posestnika Reša, ki so pastirjem ušle na nasip. Na progi je bilo v ušodnem času osem glav živine. Pet krav je še v zadnjem hipu uteklo, tri pa je vlak zagrabil.

* **Smrten izid avtomobilske nesreče.** Poročali smo, da sta zavozila nedavno v brzozavjni drog z avtomobilom mariborski trgovec Usar in pa 50letni ključavničar Ignacij Ledvinka, ki se je vozil z njim. Medtem ko se zdravi Usar v domači oskrbi, je Ledvinka v mariborski bolnišnici na binkoštno nedeljo ponoči podlegel hudim poškodbam.

* **Zopet požar v Lokovici pri Šoštanju.** V Lokovici se požari kar vrste. Nekdo požiga, je soglasna sodba ljudi. Te dni je zagorel ogenj na Cevzarjevem vrhu. Mogočno Cevzarjevo gospodarsko poslopje so od pol 9. zjutraj objeli plameni in ga uničili. Domači so bili vsi na njivi. Ko so na krik sosedov prihiteli domov, je bilo že

vse poslopje v ognju. Vsako gašenje in reševanje je bilo zaman.

* **Zrtev strele.** Predzadnji terek popoldne je udarila strela v oreh posestnika Franca Trčka, po domače Prinčka, na Stari Vrhniki. Odtod je šla strela skozi deblo oreha v zemljo, potem pod zemljo v hlev, kjer je švignila v prednje noge krave. Ko je poškodovala kravo, je strela švignila v vodovod in pokvarila eno cev, odkoder pa je naposled izginila v zemljo.

* **Vlak je usmrtil neznanega starčka.** Te dni se je po jevniški okolici v litijskem srezu raznesel glas o žaloigri, ki se je odigrala ponoči na železniškem tiru. Sever Franc, železničar iz Kresniških Poljan, je bil na službenem obhodu in je našel na kose razmesarjeno truplo. Preiskava je ugotovila, da je podrl nesrečnika vlak, ki vozi z Zidanega mosta v Ljubljano. Pri poizvedbah so ugotovili, da se je dan poprej potikal po okolici Kresnic in Jevnice grbast starec, ki mu je bilo okrog 70 do 80 let. Bil je majhne postave, v ponošeni sivi obleki in pokrit s sivim klobukom.

* **Smrt na travniku.** Te dni so kosili na Vrečarjevem travniku v Vojniku seno. Med drugimi je kosil tudi 75letni Jakob Rednak. Takoj po mali južini je brusil koso, ki pa mu je nenadno padla iz rok. Sam je padel vznak in bil na mestu mrtev. Zadela ga je srčna kap. Blag mu spomin!

* **Dve poškodbi s koso.** V ptujsko bolnišnico so pripeljali 8letnega Janeza Plohla iz Bukovcev, ki se je igral s koso, pa si je nevarno poškodoval levo peto. — Jakob Pišek iz Borovcev je bil zaposlen pri košnji. Pa se je preveč približal kosečemu bratu, ki je prav v tistem trenutku zamahnil s koso in ga zadel v levo nogo.

* **Zrtev strele.** V petek se je razbesnela nad Ptujem in okolico silna nevihta. Po močnem dežju se je vsula še toča, ki je napravila precej škode. Žal je nevihta zahtevala tudi človeško žrtev. 46letna Terezija Zupančičeva z Brega je na njivi okopavala krompir. Ploha jo je prisilila, da je šla pod streho mogočne akacije. Med nevihto je treskalo in strela je udarila tudi v akacijo, pod katero je vedrila Zupančičeva. Obležala je mrtva, po telesu vsa osmojena. Truplo nesrečnice so prepeljali v hajdinsko mrtvašnico.

* **Nesreča pri gašenju.** Pri velikem požaru v Kuršencih pri Radoslavcih se je nevarno ponesrečil 42letni Anton Jaušovec. Pri gašenju je padel iz višine petih metrov z lestve, si zlomil levo in prizadejal nevarne notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

«Ne vem dosti», je odvrnil. «Časih me ves mesec ni domov. Drugače pa prihajam samo ob nedeljah. Samo to vem, da je stari nadučitelj šel v pokoj in se preselil v Ljubljano.»

«V Ljubljano? Škoda! Tudi njega sem mislila obiskati.»

«Župnik pa pojde tudi kmalu.»

«Njega pa komaj poznam», je hitro rekla. Kako nestrpna je bila. Zakaj ne začne pripovedovati tega, kar bi ona rada vedela?

«Kaj pa domači?» je nato vprašala.

«Vse teče po starem. Saj se nič novega ne zgodi. Edino, o čemer govore, je tisto, kar se je jeseni pripetilo?»

«Kaj pa?» mu je nestrpno skočila v besedo.

«Morda ste poznali starega Kosmača?»

«Kosmača. Dà, če se ne motim...»

Srce ji je burno udarilo.

«Drevo ga je podrlo, da je bil takoj mrtev.»

«Mrtev?» Vse večja je bila tesnoba okoli njegove srca. «Dà, če se ne motim, sem ga nekajkrat videla. Ali ni imel prav zalega sina?»

Slednja beseda ji je bila muka in vendar jo je spretno skrila. Tako preprosto je govorila, kakor bi bil to zanjo najbolj vsakdanji pogovor...

«On je zdaj prevzel. Dobro se je obnesel, sem žul praviti. Stari je skoraj vse zapil, pa se je vrnil mladi in domačijo rešil...»

«Kaj ni bil doma?»

«I, seveda, tega tudi ne morete vedeti. Čudna zgodba je bila, da ljudje še zdaj ne vedo, kako in

kaj. Z neko mlado kajzarico je hodil, potem pa je bilo naenkrat vsega konec. Šel je snubit drugo. Ona je to izvedela in izginila. Še zdaj ne vedo, kje je. On pa jo je iskal in iskal. Ko je lazil za njo, se je skoraj na smrt pobil. Ni je dobil. Potem je še on šel zdoma.»

«Kam?» je radovedno vprašala. Zakaj ne pripoveduje hitreje? Zakaj jo muči?

«Po svetu. Starega je to tako prijelo, da je začel piti. Vse je skoraj napravil. Potem se je mladi vrnil. Dva meseca bo tega? Pa ni šel domov», je povedal voznik. «V tisto hišo je šel, kjer je njegovo dekle stanovalo. Šele, ko je očeta podrlo drevo, je prišel. Zdaj gospodari doma.»

Anici je srce divje razbijalo. Ničesar več ni voznik povedal o Španovi. Ali je mogoče, da je Janez ni maral, da je bilo vse samo nesporazumljenje. Ali je mogoče, O, če bi ji hotel on hitro povedati.

«Ali se je potem oženil?» je kar naravnost vprašala.

Kaj ji bo odgovoril.

«Ne, tista, ki jo je šel snubit, je že vzela drugega.»

«Janez! Janez!» ji je zaklicalo srce.

«Čakajte, ni treba ustavljati pred gostilno. Kar na Goljavo zapeljite!»

«Na Goljavo?» Voznik jo je debelo pogledal.

«Dà. Pa malo poženite.»

Fant je udaril z bičem in konja sta potegnila.

Sani so kar zaplavale po snegu.

Goljava! Vidi jo že med drevjem, s snegom obloženim.

Na levi pod hribom njen dom! Njen dom... Tam je umrla mati...

Goljava... Tam živi njen Janez!...

Zdaj je voznik ustavil. Skočila je s sani in odprla leso. Moči so jo zapuščale, ko je šla po dvorišču.

S strahom v srcu je odprla vrata.

Nikogar ni bilo v veži. Vse je bilo tiho.

Tedaj jo je obšla bojazen.

Kaj če je Janez nanjo pozabil.

«Ne, saj ni mogoče», ji je reklo srce. «Če te je imel tako rad, kakor ti njega, te ni mogel pozabiti...»

Odločno je pritisnila na kljuko v izbo.

Meta je sedela za mizo. Začudeno je pogledala v črno oblečeno gospo...

«Koga iščete?»

«Ali je Janez doma?»

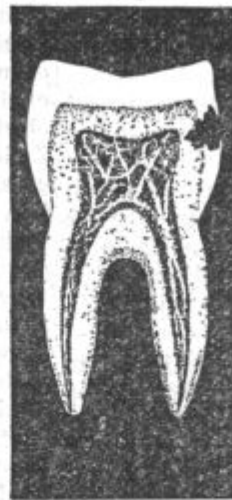
Meta je ostrmela. Ali je res? Ali je mogoče? Ta glas pozna...

«Anica...»

«Meta, kje je Janez... povejte mi brz... pokličite ga...»

«O, kako je žaloval za teboj,» je pravila starka vsa iz sebe, «mislila sem, da bo ob pamet... Pa si prišla...»

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkrajja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto štiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sjajne bele. Tuba Din. 8.-, velika tuba Din. 13.-.

biča na Krasni gori v občini Tolstem vrhu pri Vojniku. Nenadoma se je vsula težka plast zemlje na 20letnega kočarjevega sina Franca Ribiča, ki je stal v jami, ga pokopala pod seboj in mu zlomila hrbtenico. Nesrečnega mladeniča so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Nočni požar. V eni zadnjih noči je nastal ogenj v drvarnici mizarskega mojstra Klamnika v Dolgi vasi pri Kočevju. Iz drvarnice se je razširil ogenj na hlev, kjer je bilo nekaj sena, in odtod na hišo posestnika Jožeta Staudacherja. Ogenj je začel lizati še streho skednja posestnika Schleimerja in streho Miheličeve hiše, toda v tem so prihiteli že gasilci iz Dolge vasi, ki so začeli neumorno gasiti z vodo iz dveh v bližini stoječih vodnjakov. V kratkem se jim je posrečilo požar omejiti. Vzrok požara še ni pojasnjen, vendar se splošno domneva, da je bil podtaknjen.

Po nesreči ustreljen. Obstrelil se je na binškojstni ponedeljek po nesreči s puško Ivan Jenič, posestnikov sin v Podgradu. Strel ga je zadel v levo stran prsi. Ko so ga peljali v bolnišnico, je po potu umrl zaradi notranje izkrvavitve. Star je bil 28 let in zapušča vdovo in dva otročiča. Njegov pokojni počiva v miru!

Strela je ubila deklico. Nedavno je strela ubila v sobi 14letno Frančiško Kožarjevo v Zagorici. Dekličina mati je bila samo dober korak od hčerke in jo je puh samo podrl, a ji ni napravil ničesar hudega. Istega dne je strela udarila na Mali Ilovi v šupo, ki je s senom vred zgorela do tal.

Smrtonosen padee s podstrešja. Marija Šišková v Cogetincih je imela opravka na podstrešju. Na vrhu stopnic pa ji je spodrsnilo ter je padla z znatne višine v vežo. Pripetela je tako nesrečno, da si je zlomila tilnik ter je v nekaj trenutkih izdihnila. Blag ji spomin!

Nesreča rudarja. Iz trboveljskega rudnika so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 34letnega rudarja Ferdinanda Kunstlja, ki se je v rudniku nanj vdrl tramovje ter ga pokopalo pod seboj. Nanj je padlo tudi več kamenja. Kunstelj ima nevarne poškodbe na glavi.

Smrt na cesti. V zadnjem času je beračil po topliški okolici neki slaboumen ubožec, ki je bil tudi slaboviden in nem. Te dni pa je ležal pri vasi Gornjem Polju ob cesti in menda spal. Mimo je peljal neki voznik voz desk iz Javornikove žage na Dvoru na železniško postajo Stražo. Voznik sam je sedel na vozu in ni mogel opaziti na cesti ležečega siromaka. Konj je beraču stopil na glavo in v tem trenutku je šele opazil voznik nesrečo; hitro je ustavil konja, pa bilo je že prepozno. Ponesrečenec je dobil tako hude poškodbe na glavi, da je v nekaj trenutkih izdihnil. Njegove istovetnosti ni bilo moči dognati.

Zaloigra mlade dijakinje. V soboto si je hotela v samomorilnem namenu baje zaradi neuspaha pri maturi končati življenje 21letna di-

Nevaren požar v Starl Loki. V noči na nedeljo je nastal pri posestniku in mizarskem mojstru Francu Pogačniku v Starl Loki hud požar. Pogačnikova hiša, ki je s požarnim zidom razdeljena v dva dela, je pričela goreti v zgornjem koncu, kjer je imela družina krojaškega mojstra Šmida svoje stanovanje. Ko so ogenj opazili, je bila že vsa Šmidova kuhinja v plamenih. V kuhinji je spal stari Šmid, ki se je zbudil šele potem, ko je bil od ognja tako rekoč že popolnoma zajet in bi bil prav lahko postal žrtev katastrofe, da ni prihitel k njemu Pogačnikov sostanovalec, vojaški mojster Miljutin Boškovič. Ta se je pognal v kuhinjo, strgal s Šmida gorečo srjaco in moža prenesel na varno. Gasilec se je posrečilo ogenj omejiti in rešiti vsaj spodnji del stavbe in pa sosednje hiše, ki so na tem kraju vasi druga poleg druge. Kako je nastal požar, se ne ve. Domnevajo, da je nastal ogenj po neprevidnosti.

Hiša se je podrla. Kočevje je doživelo pred dnevi poseben dogodek. Porušila se je hiša št. 36, last g. Rankelja, ki biva sedaj v Ameriki. Že lani je počil pri tej hiši zid, tako da so morali hišo podpreti z obokom. Nihče pa ni slutil, da so temelji hiše izpodjedeni in da manjka le še malo, pa se bo porušila. Zadnji nesrečni sunek je dalo hiši zadnje deževje. Hiša je počila, in sicer na več krajih hkratu. Stranke, ki so prebivale v poslopju, so zbežale iz hiše. Kmalu je prišla posebna komisija, ki je odredila, da se mora hiša v treh urah izprazniti. Nekako tri ure potem, ko so se stranke izselile, se je hiša začela rušiti. Komisija je ugotovila, da je nesrečo zakrivil gospodar sam, ko je napeljal žlebovje naravnost v zemljo namestu v malo niže izpeljani kanal. Voda je odtekala naravnost v zemljo pod hišo in je zemljo izpodjedala, dokler ni postalo po nekaj letih to za hišo samo usodno.

Požar na Črnučah. V nedeljo popoldne je nastal požar pri gosp. Podobniku, po domače pri Šubeljnu, na Črnučah. Zgorelo je ostrešje in vse, kar je bilo na podstrešju. Precej je poškodovan tudi strop, tako da začasno spodnji prostori niso uporabni za stanovanja. Na kraj požara so prihiteli gasilci s Črnuča, iz Nadgorice in z Ježice.

Smrtna nesreča lovca. Te dni je odšel v gozd na lov na divje svinje okrog 30 let stari ugledni posestnik Ivan Jenič iz Podgrada. Ker dopoldne na preži ni imel sreče, je sklenil, da odide domov in se vrne popoldne. Zato je pustil svojo puško proti običaju kar v gozdu, kjer jo je skrival v gostem grmičevju. Ko se je popoldne vrnil

v gozd, je prijel puško za cev in jo hotel izvleči iz grmovja. Pri tem pa se je puška sprožila in ves naboj je zadel Jeniča v prsa. Pastirji, ki so v bližini pasli govedo, so hitro stekli v gozd, ker so mislili, da je mladi gospodar ustrelil divjega prašiča. Ko pa so prišli blizu, je Jenič ležal z malo znaki življenja na tleh s strašno rano na prsni, poleg njega pa je bila istreljena puška. O nesreči obveščeni sorodniki so smrtno ranjenega za silo obvezali, nato pa ga hoteli prepeljati v kandijsko bolnišnico. Med prevozom pa je nesrečni lovec umrl. Voz so nato obrnili in odpeljali truplo domov. Mladi gospodar, ki je bil zelo priljubljen, zapušča mlado ženo in nedorasle otroke.

Spet požari v ptujski okolici. Pred kratkim je nastal ogenj pri posestniku Lovrencu Jerenku v Selah. Zaradi hudega vetra se je požar razširil tudi na posestvo Josipa Jurgeca. Ogenj je obema uničil gospodarska poslopja in stanovanjski hiši. Jurgecu so zgorele poleg tega še krava, dve svinji in več perutnine. K sreči so imeli gasilci, ki so prihiteli na pomoč iz Ptuja in Jurincev, dovolj vode iz bližnjega potoka Polskave. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Naslednjega dne dopoldne pa se je vnelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Toplaka v Novi vasi pri Ptujju. Ker se je poslopje držalo stanovanjske hiše, se je ogenj razširil tudi nanjo in je vse posestvo do tal uničil. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Ptuja, ki pa so mogli pomagati le še pri reševanju pohištva in drugih premičnin. Zgorelo je tudi mnogo lesa.

Nevaren požar v Spodnjih Račah. Te dni zjutraj okrog 2. je nastal požar v gospodarskih poslopih posestnikov Ivana Baumana in Mihe Šlambergerja v Spodnjih Račah. Ogenj se je razširil tudi na obe stanovanjski poslopji, iz katerih so si rešili ljudje komaj golo življenje. Na kraj požara so prihitela gasilna društva iz Rač, Poddove in s Pobrežja. Velika zasluga gasilcev je bila, da so z napornim delom omejili požar ter preprečili še večjo nesrečo in škodo. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

Vlom in tatvina. Na binškojstno soboto je neki nepridiprav vlomil v lovsko kočjo pri križu v Podmeji ter ukradel iz nje eno odejo in en nož. Vrata kočje je navrtal s svedrom za vrtnje kamenja, kar vzbuja sum, da je storilec zaposlen v kamnolomu. Storilec je z vlomom vrat napravil več škode, kakor je vredno ukradeno blago.

Huda nesreča pri kopanju vodnjaka. V soboto so kopali vodnjak na dvorišču kočarja Ri-

Vstala je izza mize in jo jela objemati.

«Tak, kje je? Povejte, brž!» Skoraj odrinila jo je od sebe in pogledala proti vratom, ki so vodila v Janezovo sobo.

Ali se ne bodo ta vrata pravkar odprla? Ali ne bo stopil Janez v sobo?...

«Ni ga doma», jo je tedaj zmotila Meta v prirekovanju.

«Kam je šel?»

«Na pokopališču je...»

Kar so ji dale moči, je Anica zbežala iz hiše. Na sani.

«K cerkvi peljite!»

Čeprav so konji kar drveli, ji je bilo še vse prepočasno. Zdelo se ji je, da se po polževo premikajo.

Naposled sta bila pred cerkvijo.

Stopila je na tla in krenila k vhodu na pokopališče. Dva človeka je videla tam. Enega je spoznala.

Janez je bil, Janez!

Tiho je šla po božji njivi. Veter se je igral z njeno črno kopreno.

Obstala je ob grobu. Na tleh je ležal črn križ. Groba je rasel kamen...

«Smrekarjeva...» je brala na njem.

Nihče je ni spoznal. Kamnosek in Janez sta strmela v njo. Potem je z naglo kretnjo vrgla kopreno nazaj.

«Anica! Anica!» je kriknil Janez.

Skočil je k njej, jo zgrabil okoli pasu in poljubil vpricho kamnoseka. Kar pozabil je, da stoji na pokopališču...

In potem sta se peljala na Goljavo...

In konec?

Jutro se je že delalo in vendar sta Janez in Anica še zmeraj bedela. Preveč je bilo sreče, da ji ne bi žrtvovala noči.

«Na sveti večer sem te dobil...» je rekel Janez.

«Da, na sveti večer... In nikdar več me ne boš izgubil.»

In ko je prišel drugi sveti večer, sta bila že mož in žena. Goljava je dobila kraljico.

Meta je ni dočakala. Poleti, ko je bilo življenje najlepše, so jo dobili nekega dne na vrtu mrtvo. Smehljala se je, z nasmeškom je pričakala smrt.

In Goljava je zrasla. Spet je bila mogočna, nad vasjo je kraljevala. Širila, bohotila se je, zakaj na njej je bila ljubezen, dve ljubezni in vendar samo ena.

Oba sta ji dala srce, Janez in Anica.

Tam doli v Slavoniji pa je zrasla na nepregledni ravnini skromna hišica. Andrejec jo je postavil. V njej živi s Perso, ki je postala njegova žena. Srečna sta. Andrejec že ziblje mladega Slavončeka, ki mu ga je Persa dala.

In veste, kako sta ga krstila? Za Janeza!

K o n e c .

žakinja mariborskega učiteljišča Rozika K. Pogrnala si je iz samokresa kroglo v glavo. Krogla ji je prebila lobanjo na desnem senu in so jo našli nezavestno. Poklicani reševalci so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da je vsaka pomoč zaman. O žalostnem dogodku so bili obveščeni starši nesrečnega dekleta, ki so prosili, naj mladenko prepeljejo domov v Ormož, kar se je z reševalnim avtom tudi zgodilo. Prepeljal v Ormož.

* **V vročici si je prerezala vrat.** V ljubljanski elektrarni zaposleni ključavničar Zevnik si je pred leti ustanovil rodbinski dom. Kot marljiv delavec je skrbel za svojo ženo Avguštino, ki mu je porodila otroka. Pred nedavnimi dnevi pa je mlada mati zbolela za pljučnico. Popadla jo je huda vročica, v kateri je prišla za britev in si prerezala vrat. Reševalni avto jo je odpeljal v bolnišnico, kjer pa je umrla.

* **Dva tuja komunista aretirana.** Nedavno sta se pojavila v Gornjem gradu dva mlada moška iz Avstrije. Ker sta bila oblečena v preprosti turistovski obleki s kratkimi hlačami, sta vzbujala povsod pozornost. Nekdo ju je po naključju opazil, da sta hodila okrog poštnih nabiralnikov in vanje metala pisma. Obnašala sta se zelo sumljivo, zato ju je opazovalec naznanil oblastvom, ki so se začela zanimati za vsebino teh pisem. V največje presenečenje so dognala oblastva, da vsebujejo pisma komunistične letake. Oba tuja se potem aretirali orožniki v Kamniku in ju odvedli v zapore sreskega sodišča v Gornjem gradu.

* **V ječo je hotel.** Te dni dopoldne je prišel na trboveljsko občino brezposelnik Alojz Renko iz Njive, da bi dobil podporo ali pa kako delo. Ker mu niso mogli ustreči, je na cesti obrnil palico in začel z ročajem razbijati po oknih trgovinskih in drugih izložb od Mola do Škerbca in napravil na tisoče škode. Renko se je lansko leto vrnil iz Francije in Holandije, koder je nekaj časa delal. Doma je živel pri bratu, ki pa ima svojo družino in ga je vedno težje vzdrževal. Dan poprej se je nasproti prijateljem izrazil, da bo šel na občino in če ne dobi podpore ali dela, se bo pa že pobrigal za to, da bo v ječi preskrbljen. To zadnje se mu bo res izpolnilo, zakaj orožniki so ga že odvedli. S tem pa še ni rešeno vprašanje brezposelnih, ki jih je v trboveljski občini okoli 1500, ki telesno, a tudi duševno propadajo in počasi izgubljajo smisel za redno življenje.

* **Družba ponarejevalcev 20dinarskih novcev pod ključem.** V celjski okolici je bila izsledena družba ponarejevalcev 20dinarskih kovancev. Nekateri ponarejevalci so že pod ključem. Pri njih najdeni 20dinarski novci so tisti, ki so se bili prvi pred časom pojavili v Celju.

* **Brezsrčna mati.** Na dan sejma 6. t. m. je našla ga. Somerjerva pred hišo na pragu v Laškem ovoj, iz katerega je gledalo dvoje očes približno dvomesečnega otroka. Pri detetu je našla gospa listič, na katerem sporoča otrokova mati, da je otroku ime Angela in da ga ne more preživljati, zaradi česar prosi, da ga prevzame najditeljica.

* **Tatovi so zanetili požar.** V petek ponoči je požar zajel domačijo posestnika Franca Strmška po domače Marinška, v Poljčanah in jo uničil. Ne le gasilci z motoriko, nego tudi drugi so hoteli pomagati reševati, pa je bilo že skoro vse pri kraju. Ognjeni plameni so s tako naglico objeli leseno in s slamo krito domačijo, da sta gospodar in gospodinja, ki sta že spala, rešila komaj golo življenje in pa živino iz gospodarskega poslopja, ki se je držalo hiše in prav tako postalo žrtev plamenov. Od vse domačije je ostal le kup pepela. Zgoreli so velika množina krme, ves živež, vsa obleka, oprava in sploh vse, kar je bilo pri hiši, zraven pa tudi nekaj denarja. Popokali so tudi sodi z vinom. Gasilec je bilo zaradi pomanjkanja vode gašenje nemogoče. Gospodinja se je pri reševanju močno opekla. Ogenj so baje zanetili neki nepridipravi, ki so hoteli krasti kokoši. Ko so slišali iz hiše šum, so vrgli gorečo svečo v kokošnjak, kjer je tudi nastal požar, in se odkurili v noč.

* **Dolgoprstniki v škofjeloški okolici.** Zelo neprijeten obisk so imeli pri nekem posestniku v Rovtah nad Sv. Lenartom v Selški dolini. Neznani dolgoprstniki so ponoči vlomili v hišo in prav temeljito izpraznili vse predale, miznice, žlasti pa omare. Odnegli so vse perilo in obleko, tako da se domači zjutraj niso imeli s čim obleči. Izginili so s tatovi tudi vsi čevlji in pa mnogo živeža. Mast so grabili kar z rokami. Vloma so osumljeni cigani, ki so se potikali po gozdovih okoli Rovt. — Podjetne rokomavhe so imeli na obisku tudi pri gostilničarju Šmidu v Dražgošah. Z vlomilci so šli deža slanina, 24 klobas in velika gnjat. Vse nakradeno blago so stlačili tatovi v koš, ki so ga kajpak tudi ukradli. — Velikega prijatelja tujih vrtnic je imela Selška dolina te dneve. Neznanec se je spravil najprej na vrt šolskega upravitelja g. Finka na Bukovici in mu poruval celo vrsto vrtnic. Nato se je neznanec odpravil še v Dolenjo vas in Selca ter prav tako odnesel s seboj mnogo vrtnic. Storitcu so za petami.

* **Otroci so zanetili požar.** V Razvanju pri Mariboru je gorelo pri znanem čebelarju in posestniku Lašiču. Vnel se je hlev, kjer so zanetili igrajoči se otroci. Na pomoč so takoj prihiteli razvanjski gasilci, za njimi pa še gasilni društvi iz Hoč in Bohove, ki pa nista imeli dela, ker so že domačini opravili glavno nalogo. Hlev, ki je bil lesen in s slamo krit, je pogorel do tal. Vnemala pa so se tudi že sosednja poslopja, toda gasilci so požarno nevarnost še pravočasno zadušili. Posestnik Lašič trpi občutno škodo.

* **Tatič v celjski cerkvi.** Prejšnji četrtek se je skrtil v Marijino cerkev v Celju 15letni Ernest R. iz Ljubljane in se dal zvečer zapreti v cerkev. Ponoči je prižgal svečo, vzel železen klin, ki ga je imel pri sebi, in še neko železo, ki ga je našel v cerkvi, ter se spravil nad pušico in vzel iz nje 50.60 Din, nato pa je poizkusil vlomiti še v tretjo pušico. Medtem je služkinja ravnateljice Glasbene Matice g. Sancina z okna v sosednjem poslopju opazila v cerkvi luč. Obvestila je o tem stražnika, ki je poklical cerkovnika. Odprla sta cerkvena vrata, prižgala vse luči in našla tatu skritega v neki klopi. Izprijenega dečka je stražnik odvedel na stražnico. Mladi tat je izjavil, da je prišel v Celje s približno 20 let starim, neznanim moškim, s katerim je 7. t. m. vlomil v pušico v domačjski cerkvi. E. R. pravi, da se je neznanec odpeljal iz Celja v Maribor.

* **Cigani Brajdiči pred sodiščem.** V mali razpravni dvorani okrožnega sodišča v Novem mestu so sedeli na zatožni klopi cigani Pavle, Valentin in Martin Brajdič. Zagovarjati so se morali zaradi tatvin, ki so jih izvršili v zadnjem času v novomeški okolici. Vsi trije so kradli kmetom prekajeno svinjsko meso, slanino, mast in platno. Sodišče je obsodilo Pavla Brajdiča na dve leti in šest mesecev robije. Valentina na dve leti in Martina na eno leto in šest mesecev robije.

* **Roparski vlom pri belem dnevu.** Nedavno je na Svetini pri Celju bil izvršen pri belem dnevu vlom v hišo župana Zimška. Župan je bil pred dnevi odšel k sinu v Karlovac, žena s starejšimi otroki pa je usodnega dne delala na polju. Samo dva mala otroka sta se pred hišo igrala. Naenkrat je zaslišal eden otrok v hiši močan ropot in je hitel to materi na njivo naznaniti. Starejši sin je šel pogledat, kaj bi bilo. Hišna vrata so bila pravilno zaklenjena; ko pa je stopil v veliko sobo, je z grozo zapazil, da so bila mala vrata v uradno sobo vlomljena in po sobi je bilo vse razmetano. Tat je moral biti dobro poučen o vseh hišnih razmerah; odnesel je nad tisoč dinarjev drobiža. Če bi ga ne bil prepodil domači sin, bi bil odnesel tudi občinski denar v znesku 6560 dinarjev, ki je bil shranjen v še ne odprtem predalu. Orožniki iz Štor, ki so bili kmalu obveščeni o vladu, so predrznemu roparju že na sledu.

* **Pohajč čez mejo pred sodiščem.** Veliki senat v Ljubljani je te dni končal prekinjeno razpravo proti Antonu Stermcu in tovarišem. Glavni obtoženec, 32letni samski delavec, rojen v Prevaljah, je lani dal povod za majhen spor med našo državo in Avstrijo. Ko je bil namreč od na-

ših varnostnih oblastev prijet kot komunističen pomagač, je zatrjeval, da je avstrijski državljani, in posrečilo se mu je, da so se koroška oblastva začela zanj zavzemati. Da izsili njegovo oprostitve iz zapora, je Celovec zabranil koroškim pevcem pohod po naših krajih. Razprava je dalje pokazala, kako imajo komunisti, organizirani v osrednjem odboru komunistične stranke za Jugoslavijo na Dunaju, na važnih prehodnih točkah ob koroški meji svoje zaupnike in pomagače, ki vtihotaplajo komunističen tisk v Jugoslavijo. Glavni sedež komunistične agitacije za Jugoslavijo je v prvi vrsti Celovec. Anton Stermec je bil obtožen, da je v Labudu, kjer je služil kot hlapec, izposloval raznim agitatorjem prost prehod čez mejo, da se je udeleževal raznih komunističnih sestankov, enkrat celo na Dunaju, naposled da je sprejel preko Celovca razne komunistične knjižice, letake, orožje in municijo. Vse to je potem iz Labuda prenašal čez mejo v naše kraje in oddajal nekim osebam, ki so zopet vse pošiljke spravljale naprej v notranjost države. Nekatere knjižice so imele na videz prav nedolžne naslove. Druga dva obtoženca, Ivan Kolar, oženjen rudar iz Mežice, in Alojzij Antoličič, oženjen železničar iz Maribora, sta bila Stermčeva pomagača. Stermec je priznal vsa dejanja. Zelo obširno je pripovedoval, kako je prišel v stike s komunisti. Čez mejo je iz Labuda privedel pet komunističnih oglednikov, med njimi nekega Pavla Debeljaka. Ta je nosil s seboj peklenški stroj. Debeljak mu je zelo ugajal, ker je kazal hrabro srce. Čez mejo je dalje prevedel Jovana Veselinova-Turatova, dalje nekega Petra in nekega Turšaka. Za vsakega je prejel 50 do 100 šilingov. Prejemal je dalje nagrade za prenos komunističnega tiska v Jugoslavijo. Pripovedoval je tudi, kako je prišel na Dunaj k osrednjemu odboru, kjer se je sestel z nekim Lovrom Kuharjem, s katerim je imel stalne stike. Bil je tudi v Celovcu, kjer je vodila vso akcijo neka Bergerca. Druga dva obtoženca sta prav tako vse priznala. Antoličič se je samo zagovarjal, da ni vedel, da so na njegov naslov pošiljali komunističen tisk. Obsojena sta bila Anton Stermec na eno leto in tri mesece robije in v izgubo častnih pravic za dve leti in Ivan Kolar na štiri mesece strogega zapora, Antoličič pa je bil oproščen.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZBOROVANJE ZAUPNIKOV JRKD IZ LJUTOMERSKEGA SREZA.

Lj u t o m e r, junija.

V nedeljo dopoldne se je vršilo v Ljutomeru zborovanje zaupnikov JRKD, ki so se ga udeležili najodličnejši predstavniki iz vsega sreza. Navzočni so bili tudi minister g. dr. Albert Kramer, banov pomočnik g. dr. Pirkmajer, senator g. dr. Ploj, narodni poslanci gg. Zemljič, Benko, Krejči in Petovar, član banovinskega sveta in predsednik sreske organizacije JRKD g. Fran Skuhala, mariborski župan g. dr. Lipold, ptujski župan g. dr. Senčar in ljutomerski župan gosp. dr. Žmavc.

Minister g. dr. Kramer je na zborovanju obrazil razvoj političnega položaja v zadnjih letih in organizacije JRKD. Podrobneje je govoril o naših gospodarskih razmerah, o splošni gospodarski stiski in o sredstvih za njeno ozdravljenje kakor tudi o ukrepih, ki jih pripravlja naša vlada za njeno omiljenje. Govorec o zunanji politiki je poudarjal važnost Male antante in politične uspehe, ki jih je ta dosegla zlasti v zadnjem času. Poročilo ministra g. dr. Kramerja so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem na znanje. Posebno navdušeno so odobraval politiko narodnega edinstva, ki jo izvaja JRKD.

Tajnik sreske organizacije JRKD g. Lukačič je nato pozval zborovalce, naj se v čim večjem številu udeležijo manifestacijske skupščine JRKD, ki bo 2. julija v Beogradu. Zatem je predsednik sreske organizacije g. Skuhala zaključil lepo uspešno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 200 najuglednejših predstavnikov stranke iz vsega sreza.

SVEČANA PROSLAVA 30LETNEGA DELA LJUTOMERSKEGA SOKOLA.

Ljutomer, junija.

Ljutomerski Sokol je proslavil svojo 30letnico izredno svečano. Obenem je bil v Ljutomeru delni zlet mariborske sokolske župe. Pričetek slavnosti so oznanili v soboto zvečer topovi, ki so zagrmeli na bližnjih gričih, okoliška društva in čete pa so priredile zvezdno štafeto, pri kateri je teklo nad sto tekačev z gorečimi baklami. Prva je pritekla v Ljutomer štafeta od Sv. Jurija, druga iz Male Nedelje, tretja iz Veržeja. Po štafeti je bila baklada z malonedeljsko sokolsko godbo na čelu, ki ji je v mesto sledilo več tisoč ljudi. Ob 21. je bila v Sokolskem domu uspela akademija, po njej pa prijeten družabni večer.

Zvoki malonedeljske sokolske godbe so v nedeljo zgodaj zjutraj zdramil Ljutomerčane. Ob 7. so se Sokoli poklonili spominom pokojnih bratov na mestnem pokopališču, kjer je imel starosta br. dr. Stajniko spominski nagovor in je položil na grobove pokojnih Sokolov krasen šopek. Lep venec je prinesel tudi varaždinski Sokol, ki ga je položil na grob bivšega staroste dr. Rajha.

Sokoli in gostje so prihitali z dvema vlakoma. Med odličnimi gosti so bili tudi minister gospod dr. Albert Kramer, kraljev zastopnik poveljnik pionirskega polbataljona podpolkovnik g. Šarac, podban g. dr. Pirkmajer, senator g. dr. Ploj, narodni poslanci gg. dr. Krejči, Petovar in Benko, direktor «Jutra» g. Virant, banovinski svetnik g. Senčar, mariborski župan g. dr. Lipold, sreski načelnik g. Makar, ptujski mestni župan g. Jerše, starosta ptujske sokolske župe br. dr. Salamun, gornjeradgonski župan g. dr. Boezio in drugi. Na kolodvoru so priredili došlim gostom pristrčen sprejem.

Po izkušnjah za popoldanski javni nastop se je sestavil pred Sokolskim domom slavnostni sokolski spreved, ki je korakal po mestnih ulicah. Vsega skupaj je bilo v sprevedu nad 2000 oseb. Stik spreveda je bil na zletišču. Zbrane Sokole, vojake in vse goste je pozdravil br. dr. Gorišek, nato pa je čestital Sokolu kraljev zastopnik podpolkovnik g. Šarac in privezal na prapor krasen trak, ki ga je poklonil pokrovitelj prireditve Nj. Vel. kralj. Čestital je Ljutomerskemu Sokolu tudi starosta varaždinskega Sokola br. Novaković in privezal na prapor trak. Nato je pozdravil kraljevega zastopnika in Sokolstvo savezni odposlanec br. Lubej, ki je med drugim dejal, da naj bo trak, ki ga je poklonil društvu kralj, priznanje za 30letno narodu in državi posvečeno delo in izpodbuda za nadaljnje delo. V imenu ljubljanskega Sokola je čestital društvu br. Spindler in v imenu mesta Ljutomera župan g. Žmavc.

Popoldne je bil na lepo okrašenem telovadišču telovadni nastop, ki je sijajno uspel. Po nastopu se je vršila na telovadišču prijetna sokolska zabava.

DOGODKI IZ POLJANSKE DOLINE.

Poljane, junija.

Vreme imamo nagajivo. Doslej nam sicer še ni napravilo škode, če pa bo vedno deževje, ne bo dobro za letino.

Za letos pričakujemo v našo dolino več letoviščarjev kakor sicer, ker so pri nas cene nižje kakor drugod. Zastopniki Rdečega križa se pogajajo, kakor čujemo, za nakup Zganjarjovega poslopja na Dobravi, ki ga mislijo preurediti v letovišče siromašnim trboveljskim in drugim otrokom. Prostor je za otroke prav primeren, saj je v neposredni bližini smrekovih gozdov in ob izlivu studenčnega potoka v Soro in na solcu od jutra do večera.

Pred nedavnim časom smo slavili 360letnico stare pravde. Pri starejših ljudeh je še ustno izročilo, da je bilo takrat, ko so se kmetje puntali, Hrvtu iz Gorenje vasi prizaneseno, da ga niso obesili. Ne vemo pa, ali se to nanaša na tolimnske ali polhovgrajske upore ali pa na Gubčeve čase. Kakor znano je bila naša dolina dalj

časa pod loškimi gospodstvom frizinških škofov in je bila že tedaj dobro naseljena, kakor nam priča še danes ohranjeno domače ime dotičnega kmeta. Kaj pa se je zgodilo z ostalimi kmeti ustno izročilo ne ve. Delno v ustnem izročilu je med ljudstvom tudi še župnik Jurij Holmar, ki je v letih 1858. do 1862. župnikoval v Stari Oselici in je bil znan pozneje kot primskovski gospod. Slovel je kot čudodelec in jasnovidec. Onem se slišijo najrazličnejše zgodbe, ki so pa pretežno pravljico prebarvane, saj vse govore o veliki nadnaravni moči slovečega župnika.

Ob koncu aprila je umrl v Osičnici pri Kovečju župnik g. Janez Pirkovič. Pokojnik je svoječasno kaplanoval dalje časa v Poljanah, kjer je bil znan kot dober pridigar, izvrsten pevec in vljuden do vsakogar, ki je prišel z njim v dotiko. Za politične prepire se ni brigal, Blag soomin vzornemu duhovniku!

Pred tedni je pa umrl v Vinharjah posestnik g. France Kos, oče številnim otrokom, od katerih pa je polovica že pomrla. Mož je živel skromno in je bil zelo delaven. Bodi mu blag spomin!

Predzadnjo nedeljo je bil pokopan na poljanskem pokopališču g. Nace Čadež, Anžonovec, posestnik in gostilničar iz Srednje vasi. Kako priljubljen je bil pokojnik, je pokazal njegov pogreb, kakršnega Poljane še niso videli. Zadnjo čast so mu prišli izkazati ne le domačini, nego tudi iz vse doline do Žirov, iz Škofje Loke, Kranja, Ljubljane in Selške doline. Na čelu spreveda do groba je korakal škofjeloški Sokol s praprom. Krsto iz sredi vasi, kjer se je pričel spreved, so prenesli kot večkratnega poljanskega župana občinski svetovalci. Pogreba so se udeležili tudi sreski načelnik iz Škofje Loke g. Legat, več županov in častna dvorna dama ga. Tavčarjeva z Visokega. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika njegov prijatelj, šolski upravitelj v pokojku g. Lovro Perko. Pokojni Nace Čadež je bil poštenjak, neomahljiv naprednjak in zaveden Jugosloven. Bil je vedno naročnik na napredne časopise in velik prijatelj «Domovine». Bodi mu blag spomin! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Čujemo, da se misli ustanoviti v dolini mlekarne. Če je to res, moramo ta pokret pozdraviti. Mnogo mleka je v dolini, a ne vemo kam z njim. Ne moremo sicer pričakovati, da bi se nam mleko plačevalo po ceni, ki je nekdanj bila, ali prilično primerna cena bo le, če se načrt uresniči.

Ob nedavnih nevihti je udarila strela v hišo nekoga posestnika v Vinharjah, te dni pa pri Divjaku v Hotovljah. Škode ni napravila posebne, ker bila je, kakor pravimo, vodena.

SHOD DRŽAVNE STRANKE V OBMEJNEM ŠT. ILJU.

Št. Ilj v Slovenskih goricah, junija.

Na binkoštni ponedeljek je bil pri nas javen shod, ki ga je sklicala domača krajevna organizacija JRKD. Šentiljčani in okoličani so se vabilu v častnem številu odzvali. Navzočna sta bila tudi narodni poslanec g. dr. Pivko in sreski načelnik g. dr. Ipavec.

Shod je otvoril predsednik g. Ivan Mermolja, vodil pa ga je veleposestnik in poštar g. Gabrijel Sviligoj. Po pozdravnem nagovoru je prvi izpregovoril narodni poslanec g. dr. Pivko, ki je izčrpno poročal o zakonodajnem delu v narodni skupščini, o trošarinskem zakonu, ki je navzočne najbolj zanimal, o prodaji vina v vinotočih in o raznih drugih zadevah. Izjavil je, da mora biti kmet prost vseh neprijetnosti v svoji kleti. Govoril je tudi o notranji in zunanji politiki in so vsi navzočni njegova izvajanja z zadovoljstvom vzeli na znanje.

Po njegovem poročilu se je razvila živahna razprava zlasti glede obmejnega prometa v desetakilometrskem pasu. Navzočni so prosili poslanca, naj se zavzame za obnovitev pogodbe z Avstrijo. Avstrijci prihajajo namreč kupovat čez mejo, s čimer je precej pomagano našemu kmetu, obrtniku, trgovcu in gostilničarju. Prav zaradi tega pa avstrijski obrtniki z vso silo pritiskajo na svojo vlado, da prepove promet v tem prostem pasu. Z gospodarskega stališča bi bilo koristno, če bi tudi naša oblastva nekoliko popustila in ne bi tako strogo postopala. Ker nimamo na naši strani Mure mlinov in žag, naj bi se dovolilo našim kmetom posluževati se obojih onstran meje. Na ta način bi se ublažil odpor avstrijskih obrtnikov, ki tako črno gledajo na našo stran.

Resen razgovor se je razvil tudi pri razpravi o zakonu za zaščito kmeta. Volilci so opozorili svojega poslanca na resnost položaja kmečkega stanu. Vprašanju kmečkih dolgov bo morala posvetiti vso pozornost.

Prav resna razprava je bila glede obrestne mere, ki se namerava določiti do največ 7 odstotkov, kar pa je še preveč. V zaključnem govoru je predsednik g. Sviligoj ponovno poudaril željo, naj bi se poslanec g. dr. Pivko zavzel za vse njihove težnje.

NARODNI POSLANEC G. SPINDLER MED NARODOM.

Šmarje pri Jelšah, junija.

Tudi v teku zadnjih dni se je narodni poslanec g. Spindler ponovno mudil v našem srezu in bil v stalnih stikih z organizacijami JRKD. Za zadnjo nedeljo v maju je imel napovedana zborna pri Sv. Petru pod Svetimi gorami in v Zagorju nad Pilštanjem, vendar pa je zaradi neprestanega deževja moral oba shoda odgoditi na poznejši čas. Pač pa je imel v soboto 27. maja na Pokleku nad Rajhenburgom pri županu g. Škrbcu sestanek zastopnikov občin Koprivnice, Gorjan, Križ in Podstrede, zastopnikov krajevnih organizacij JRKD iz navedenih občin in predsednika okrajnega odbora JRKD za kozjanski okraj g. dr. Kloarja zaradi novih cestnih zvez s Pokleka preko Križ proti Vidmu, odnošno proti Brežicam. Vsi navzočni so se izrekli za gradnjo banovinske ceste Gorjane—Križe—Videm in za gradnjo občinske ceste prvega reda Poklek—Golj vrh—Pečice—Močnik na že obstoječo cesto proti Brežicam.

Naslednjo nedeljo si je narodni poslanec ogledal razdejanje zaradi poplav Sotle in Bistrice pri

Pred nakupom za birmo ne premišljuje, kje si boste dobavili poceni blago ali storjene obleke in obleke. svilene robce, klobuke, nogavice, čevlje, ampak se podajte ali pišite po vzorce in cenik Trgovskemu domu

Sternecki
Celje št. 97.

kateri Vam nudi gorenje predmete v veliki izbiri, po najnižjih cenah in v dobri kakovosti. Obleke se izdelujejo po meri v lastni tovarni.

Sv. Petru pod Svetimi gorami. Poplave so prizadejale hudo škodo kmetovalcem, ki imajo zemljo ob obeh vodah. Pri ogledu so bili navzočni skoro vsi prizadeti kmetovalci iz občine Sv. Petra. Narodni poslanec je takoj zaprosil odločilno oblastvo, da je poslalo na lice mesta svojega zastopnika, ki je škodo pregledal in ocenil.

Na binkoštni ponedeljek je zboroval g. narodni poslanec v Rogatcu v Špornovi dvorani, v kateri se je zbralo nad 200 oseb obojega spola iz občin Rogatca, Donačke gore, Sv. Roka in Sv. Florijana. Po izčrpnem poročilu narodnega poslanca o gospodarskih in političnih vprašanjih so se vrstili razni predlogi in vprašanja zborovalcev. Zlasti je v okolici Rogatca pereče vprašanje industrije brusnih kamnov, ki je bila nekoč cvetoča, a je v zadnjih letih zavoljo izrednih prilik skoro čisto zaspala in je ta toline rodbin izpostavljenih veliki bedi. Tudi so zborovalci navedli več primerov nepremišljene in gospodarsko škodljive davčne prakse. Zbor je vodil župan in predsednik krajevnice organizacije JRKD gosp. Gajšek.

Zadnje nedeljo zjutraj po maši je bil pri Zdolški na Ponikvi lep zbor tamošnjih volilcev, ki ga je vodil predsednik krajevnice organizacije JRKD in župan g. Štor. Tudi tu je g. narodni poslanec izčrpnost razpravljaval o perečih gospodarskih vprašanjih, zlasti tudi o vprašanju denarne stiske, v zvezi s tem pa o nujni potrebi složnega dela vsega naroda v veliki in močni politični organizaciji. Navzočni so bili tudi bivši poslanec g. Vrečko, bivši župan g. Žličar in drugi, ki so izrekli razne želje in predloge. Zborovalci so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri priznavajo potrebo davkov, zahtevajo pa izpremembo davčnega zakona s pravično razdelitvijo davčnih bremen, dalje zahtevajo obzirno in spoznavno postopanje davčnih organov proti vsem, ki bi radi plačali davke, pa jih ne morejo, neobzirno in nepopustljivo postopanje pa proti vsem, o katerih se dokaže, da imajo denar in bi lahko plačali, a nočejo. Dalje zahtevajo odpomoč glede pomanjkanja denarja in povratek zaupanja v denarne zavode. Naposled izreka soglasno sprejeta resolucija zahteva, da se ukine splošna oprostitve plačevanja davkov za osebe z devetimi otroki, ker to prinaša hudo škodo našim občinam. Zborovalci so tudi iskreno pozdravili sklepe zunanjih ministrov Male antante v Pragi glede gospodarskega sodelovanja vseh treh držav.

Popoldne se je g. narodni poslanec udeležil tekme koscev, ki jo je na Gobčevem travniku pri kolodvoru na Ponikvi priredilo Društvo kmečkih fantov in deklet iz Dramelj ob navzočnosti velikega števila domače in sosedne kmečke mladine, pa tudi velikega števila starejših Ponkovičianov obojega spola. Kot predsednik Zveze kulturnih društev v Mariboru in kot zastopnik naroda je g. Spindler toplo pozdravil mladino in njeno delo za povzdigo stanovske samozavesti in splošne izobrazbe.

ZDRAVSTVENA RAZSTAVA V ŠMARSKEM SREZU.

Šmarje pri Jelšah, junija.

S pomočjo banske uprave in Zdravstvenega doma v Mariboru se prireja v središčih šmarskega sreza zdravstvena razstava. Kolikšnega zanimanja je bila deležna razstava, se je videlo v Šmarju pri Jelšah, kjer je bila razstava od 24. do 31. maja. V tem času je obiskalo razstavo nad 8000 ljudi. Velika šolska soba je bila pretesna. Brezplačen dostop je omogočil obisk najširšim plastem naroda, katerim je bila razstava v prvi vrsti namenjena. Razstavo so tudi obiskale vse šole v okolici. Da bi razstava nudila obiskovalcem čim več koristi, je imel g. dr. Lorger dnevno v večernih urah zdravstvena predavanja, ponazorjena z razstavljenimi predmeti in skioptičnimi slikami. Razstava je imela popoln uspeh. Zadnje dni je bila ta razstava v Podčetrniku in odtam prepeljana v Kozje. Iz Kozjega pride k Sv. Petru pod Svetimi gorami.

PREKMURSKI GLASNIK

Sokol v Murski Soboti bo imel v nedeljo dne 18. t. m. javni nastop. Da se omogoči obisk prireditve tudi prebivalstvu zgornjega Prekmurja, bo vozil ta dan poseben vlak proti Hodošu, ki bo odhajal iz Murske Sobote od 19.30. Ta nastop bo zadnja preizkušnja za ljubljanski zlet.

Dolnjelendavsko gasilno društvo priredi 28. in 29. t. m. proslavo 60letnice svojega delovanja. Polovična vožnja je dovoljena za dravsko in za savsko banovino od 26. t. m. do 2. julija. Ob tej priliki bosta tudi blagoslovljeni društvena zastava in motorna brizgalna (manjša).

Prekmurski gasilci so reševali madžarsko vas. Nedavno je nastal okrog polnoči velik požar v vasi Belső Sadu na Madžarskem. Dobrih dvajset minut nato so bili marljivi dolnjelendavski gasilci že na kraju požara. Prihiteli so tja prej ko madžarski gasilci. Dolnjelendavski gasilci so s svojo motoriko rešili vas. Zgorelo je pet hiš in 16 gospodarskih poslopij. Bil je veter in gotovo bi pogorela vsa vas, če bi naši gasilci z veliko požrtvovalnostjo ne bili omejili požara. Lansko leto so dobili naši gasilci od madžarskih oblastev zahvalo za svoje požrtvovalno delo.

Tudi v Prekmurju imamo slavčke. Veliki uspehi, ki jih dosegajo trboveljski slavčki, so dali učiteljem pri nas pobudo, da so začeli ustanovljati na šolah mladinske pevske zборе. Prav uspešno se je v tem pravcu uveljavila gđe. Zupanova iz Gornje Lendave, ki je izurila svoj zbor že do lepe stopnje. Nastop zbora je že prizadnjem učiteljskem zborovanju vzbudil največje zanimanje. Na binkoštno praznike pa je nastopila s svojimi pevci v Tišini in pozneje v Radencih. Zdaj pripravlja večji koncert v Murski Soboti, ki bo na večer pred nastopom mursko-soboškega Sokola. Za koncert vlada med prebivalstvom največje zanimanje. Koncert bo v veliki dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti v soboto 17. t. m. ob 20.

NAŠI NA TUJEM

SMRT ROJAKA V TUJINI.

Herne-Sodingen, junija.

Nedavno smo spremili k zadnjemu počitku rojaka, člana Slovenskega društva sv. Barbare v Gerthi g. Franca Peterlina, starega 55 let, porodu iz Kamnika. Pokojnik je prišel v Nemčijo leta 1903. in je delal najprej v Sodingenu, nazadnje pa v Gerthi. Bil je delaven društveni član, vnet čitatelj «Domovine» in skrben oče dvema otrokoma. Da je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Slovensko društvo sv. Barbare v Gerthi mu je položilo na grob lep venec. Naj mu bo lahka tuja zemlja. Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

Iz Buer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Na povabilo odbora Jugoslovenskega delavskega podpornega društva so se zbrale 23. maja popoldne v prostorih gospoda Jezerška rojakinje, da si ustanovijo svoje društvo. Predsednik gospod Rogina je vse navzočne iskreno pozdravil in jim razložil, kako potrebno bi bilo narodno žensko društvo. Po njegovem govoru so rojakinje sklenile ustanovitev. Pri volitvah so bile izvoljene: za I. predsednico Marija Jezerškova, za I. tajnico Ana Altirijeva, za I. blagajničarko Terzija Onišakova, za II. predsednico Neža Seničarjeva, za II. tajnico Barba Šulerjeva, za II. blagajničarko Katarina Savškova, za odbornice pa Čamerjeva, Pajkova in Langejeva. Društvo si je nadelo ime Jugoslovensko žensko in dekliško društvo kraljice Marije v Buer-Hasselu. Članic ima društvo že 35.

Iz Sene et Marne (Francija) nam pišejo: Tudi tukaj daleč v Franciji nas je nekaj slovenskih fantov, ki pozdravljamo vse cenjene bralce in

bralke «Domovine», posebno pa prekmurske fante in dekleta. Ludovik Dervarič (Radovci), Karel Marič (Večeslavci), David Morgenthaler in Miholič (Gerlinci).

Slovenci v Ameriki. Slovenskemu farmarju Petru Rodetu v Worcesteru je nedavno požar uničil vse imetje, pa so mu rojaki zbrali že nekaj podpore. — Pred 14 leti se je izgubil Josip Golf, doma iz Zubne, občina Veliki Gaber pri Litiji. Ta mora imeti zdaj okoli 67 let. — V Waukeganu so našli mrtvo 68letno Marijo Podbojevo iz Borovnice. — V Milwaukeeju je umrl znani godbenik, pevovodja Josip Maček. — Smrt je pobrala v Pittsburgu 85letnega Martina Gospodariča iz Rezice pri Mirni, v La Salleju 57letnega Franca Reclja iz Smavče vasi pri Št. Jerneju, v Calometu Nežo Mezenovo iz Bele Krajine in Andreja Urbasa, v Lindenu 50letno Marijo Jeralovo iz Mengša, v Wheatfieldu Marijo Sušteršičevo, rojeno Vidmarjevo, doma iz Zužemberka, staro 62 let, v Chicagu 48letnega Resmana iz Stanežič pri Kranju, v Gowandi Angelo Omanovo, ki je podlegla operaciji, v Priceju Ivana Mejača iz Košane pri Št. Petru, v Lorainu 62letno Frančiško Tomšičevo iz Starega trga pri Rakeku in 50letnega Franca Hirna iz Zgornjih Pirnič pri Medvodah, v Chicagu 67letno Katarino Šontovo iz okolice Kranja, v Milwaukeeju 42letno Katarino Tomšičevo iz Makol na Štajerskem in petletno Frančiško Dobrotovo, v Ashlandu Jožeta Jerkoviča, ki se je ustrelil, v Cliff Minneju 17letnega Franca Pregla, v Strabaneju 45letnega Franca Pelhana iz Budanj pri Vipavi, v Powhatanu 32letno Magdičevo iz Višnje gore, v Gowandi Alojzija Kinga, v Salidi pa Alojzija Fahula iz Prigorice pri Ribnici.

Največja društva ameriških Slovencev. Največ naših rojakov v Ameriki je včlanjenih pri Slovenski narodni podporni jednoti (SNPJ), ki je ob koncu maja v Chicagu na veliki skupščini polagala obračun svojega delovanja v razdobju od začetka leta 1929. do konca lanskega leta. Iz poročil glavnega odbora in odsekov je razvidno, da se ta velika organizacija ameriških Slovencev žilavo in tudi uspešno bori s stisko. Posebno zanimivo je poročilo o tisku SNPJ. Tednik «Prosveta» je izhajal leta 1929. v 40.000, sedaj pa se tiska v 30.000 izvodih. Dnevnik «Prosveto» pa se tiskali poprej v 6000 izvodih in se je zdaj naklada znižala na 4850. Edini vzrok padca naročnikov je pomanjkanje dela in zaslužka. Dokler se razmere ne bodo popravile, ni pričakovati napredka, pač pa še poslabšanja. «Mladinski list» se tiska v 7600 izvodih in se je število naročnikov znižalo za okrog 600. Najmanj prometa ima «Književna matica SNPJ» in se bo ta ustanova morala opustiti, ker ni dovolj čitateljev za slovenske knjige. Mladina posega po angleških knjigah, starši pa v teh hudih časih ne morejo naročevati knjig. Dobro pa se je obnesla tiskarna SNPJ. S svojimi dobički pomaga še vedno tiskovnemu skladu. Skupna imovina vseh oddelkov in ustanov društva znaša z zaključkom lanskega leta blizu pet in pol milijona dolarjev. Premoženje je vloženo največ v vrednostnih papirjih. Poslojpe, v katerem so uradi, tiskarna in zborovalna dvorana je ocenjeno s stavbiščem vred na 108.000 dolarjev. Zavarovalninski oddelki poslujejo uspešno. Največje rezervo ima posmrtninski sklad. Oddelki za bolniške podpore je najvažnejši in se iz njegovega sklada že vrsto let izplačuje podpora. V teku gospodarske stiske je odpadlo več tisoč članov.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Jagodova pogača. Mešaj v skledi, da naraste, osminko kile sirovega masla, 10 dek sladkorja in dve jajci, nato prilij malo mlačnega mleka, dodaj še 30 dek moke, dve deki shajanega kvasa in soli. (Testo naj je bolj mehko.) Testo zdaj dobro stepaj, da se lepo loči od kuhalnice (kakor za krofe, bobe). Stepeno testo postavi pokrito na toplo, da vzhaja. Shajano testo razvaljaj za mezinca na debelo, ga položi v pomazano pekačo in napolni s štemle nadevom: četrt kile sira (skute), en rumenjaka, malo sladkorja, naribane limonove lupinice in žlico ruma, vse to dobro zmešaj in potem še primešaj sneg enega beljaka. S tem nadevom pomazi po testu, po nadevu pa natresi na gosto jagod (jagode poprej malo posladkaj), po vrhu pa pokapaj še malo sladke smetane, nakar pogačo speci. Pečeno potresi s sladkorjem; poljubno zreži in daj toplo ali hladno na mizo. — Namesto jagod vzameš lahko vsako drugo sadje, katero pa je treba po potrebi drobno zrezati; pri koščičastem sadju je treba odstraniti koščice. Vsako sadje pa poprej nekoliko posladkaj.

Kipnik s črešnjami. Mešaj v skledi, da naraste, pet rumenjakov, eno celo jajce, 14 dek sladkorja in malo naribane limonove lupinice. Nato primešaj 14 dek moke in 7 dek črešenj, katerim si odstranila pečke in jim odcedila sok na situ. Kozo ali skledo dobro namaži, posuj z moko, stresl pripravljeno zmes noter in speci v neprevročni pečici.

Jetrni kipnik. 40 dek svinjskih ali pa telečjih jeter nastrgaj z nožem na krožniku, 10 dek slanine zreži na kocke in jo prepraži ter potem shladi. Dvema žemljama oribaj skorjo in ju namoči v mleku, nato ju iztisni in pretlači skozi sito. Hladno prepraženo slanino in mast, kar jo je dala slanina, ter dva rumenjaka, pretlačene žemlje, nastrgana jetra, malo soli, popra, majarona, malo drobno sesekljane čebule, malo peteršilja in pet žlic v slanem kropu kuhanega graha. Vse to skupaj dobro zmešaj, nato dodaj še sneg dveh beljakov in eno žlico drobtin. Kozo ali pa skledo dobro namaži, potresi z drobtinami in stresl pripravljeno zmes noter, nakar speci. Je toplo ali hladno zelo dobro. Daš kot samostojno jed s solato na mizo.

Praktični nasveti

Polži po kletih. Da preženemo nadležne polže iz kleti, kjer nam napadajo zelenjavo, je treba ravnati na več načinov. Okrog zelenjave natresemo v ozkem pasu živega apnenega prahu; tudi droben mavec ali živinska (rdeča) sol učinkuje enako. Ako pa nimamo teh stvari na razpolago, si pomagamo s pivom. Pivo denemo v ploščato skledo in nanjo poveznemo preluknjan pokrov kake škatle iz lepenke, tako da se na vseh straneh dotika tal. Pivo privabi polže, ki zlezajo na pokrov in padejo skozi luknje v skledo, kjer utonejo. Pomaga tudi, če namažemo vse špranje in luknje po kotih z vodo klorovega apna. Tudi z živalmi si lahko pomagamo v boju proti polžem, kar nam tudi na prostem prav pride. V klet denemo eno ali dve krastači, ki kmalu pospravijo vse polže; tudi ježi so za to zelo koristni. Da se nam pa sploh polži ne zaredijo v kleti, jih je treba vedno dobro zrediti in skrbeti, da preženemo vlago iz kleti.

Predmete iz jelenje kože najlepše umijemo na tale način: pripravimo mlačno milnico in stepamo, da nastane pena. Rokavice, hlače in slično narahlo tlačimo v milnici, katero toliko časa menjamo, da ni več umazana, nato denemo predmete med suhe krpe in še nekoliko iztisnemo ter na hladnem prostoru sušimo. Ko je koža napol suha, jo drgnemo, da postane spet mehka in prožna.

Stare masne madeže odpravimo iz parketnih tal s terpentinom. Madeže namažemo s terpentinom in pustimo, da se vleze, maščoba pa pride na površje, na kar jo z lahkoto ostrgamo z nožem. Potem pa še umijemo z vročo milnico. Ako so madeži zelo stari, je treba postopanje ponoviti.

Kako osnažimo umazane igralne karte. Na litru vode skuhamo 20 gramov pralnega mila in ko vre, primešamo 15 gramov škroba in 15 gramov v malo vode razredčenega boraksa. Po desetih minutah postavimo to zmes na hladno in jo nato precedimo skozi krpo (filtriramo). Kvarce zbrišemo z gobico, namočeno v tej tekočini. Nato položimo kvarce posamič pod kak težek predmet, da se ne skrivijo.

ZANIMIVOSTI

× **Žaloigra vojnega ujetnika.** Pred dobrim tednom se je vrnil v Novo vas na Moravskem iz Rusije bivši avstrijski vojni ujetnik Jan Salajka. Mož se je vrnil k svoji ženi, ki se je pa ta čas drugič omožila in ima z drugim možem pet otrok, ker je bil prvi mož uradno proglašen za mrtvega. Kakor tisoči drugih je moral tudi Salajka v začetku vojne na rusko bojišče, kjer je bil ujet in odveden v Sibirijo. Tam je preživel padec cara in boljševiško revolucijo. Pred strahotami revolucije je bežal daleč v skrito vasio, kjer je pričakoval mirnejših časov. Često je pisal svoji ženi, toda pisma so se najbrž izgubila, kajti odgovora nikoli ni dobil. Preživljal se je s priložnostnim delom in zbiral denar za povratek v domovino. Tako je minilo skoro 20 let in naposled je napočil pričakovani dan, ko se je mož napotil v domovino. Ta čas je njegova žena zamaž poizvedovala za možem in ker ni bilo o njem ne duha ne sluha, so ga uradno proglasili za mrtvega. Mlada vdova se je pozneje drugič omožila. Lahko si pa mislimo njeno presenečenje, ko se je nenadno vrnil prvi mož. V ujetništvu se je tako izpremenil, da ga ni mogla spoznati. Moral ji je obuditi spomin na nekatere podrobnosti iz prvih let zakona in šele tedaj ga je spoznala. Čim je mož zvedel, da je žena drugič omožena, je odšel iz domače vasi. Zdaj bo moralo sodišče odločiti, kaj je s pravicami ubogega moža do sestva, kjer je nekoč gospodaril, pa tudi do žene, ki ji je ostal zvest.

× **Važnost materinega mleka.** Dr. Scharfnagel je odkril bistvo dragocene prednosti materinega mleka nasproti kravjemu mleku, ki se je doslej poudarjalo samo po izkustvu. Medtem ko kravje mleko, čeprav sirovo, ne more razpustiti gostega škrobovega kleja, se začne letá pri navzočnosti materinega mleka razpuščati že v nekaj minutah in je čez četrt ali pol ure popolnoma zredčen. Ta učinek izvira od neke snovi, ki je potrebna za preosnovo škroba in ki je v kravjem mleku manjka. Z materinim mlekom prihaja torej v otrokov želodec snov, ki močno podpira prebavo, kar je tem bolj važno, ker je množina te snovi, imenovane diastaza, v olini pri dojenčkih še zelo majhna.

× **Kar 745 žensk je osleparil.** O sreči pri ženskah bi lahko pripovedoval Parižan Emil Achour. Moral bi napisati knjigo, kako je vplivati na ženske, da se zaljubijo v nas in nam zaupajo tako, da nam izroče celo svoje prihranke, če jih poprosimo za denar. Emil Achour je namreč slepar velikega kova. Lotil se je bil sleparstva s posredovanjem med zaljubljenici, ki silijo v zakonski jarem. Mož je bil obtožen, da je opeharil za denar 745 lahkovernih žensk. Žrtve si je izbiral prav v vseh slojih, bilo mu je vseeno, ali ima opraviti z bankirjevo hčerko ali s služkinjo, z mladim dekletom ali s priletno vdovo. Nasedlo mu je tudi nekaj 60letnih vdov. Zadovoljil se je včasih tudi kar s stotakom. Po poklicu je Achour brivski pomočnik in kot tak zna uglajeno občevati z ljudmi. Seveda je po potrebi izpreminjal svoje ime in tudi svoj naslov. Zdaj je bil grof Ireux, zdaj markiz de la Ferondie, zdaj zopet specialist

za ženske bolezni dr. Ivon. Često je zadostoval en dan, da je ujel novo žrtev v svoje mreže. O svojih žrtvah je vodil točen seznamek, nekakšno trgovinsko knjigo, kjer so bila zabeležena imena osleparjenih žensk in nagrade, ki jih je dobil za svoje sleparsko posredovanje. Žrtve je iskal po plesnih lokalih, po ulicah, po poštnih uradih in po javnih lokalih, če pa ni šlo drugače, jim je izmikal tudi nakit. Ko je nekega dne prodajal ukradeni nakit, ga je policija zasačila. Obsojen je pa bil samo na pet let ječe.

× **Nespametno strašenje otrok.** Že zelo stara je navada, da matere ali varučke strašijo poredne otroke z izmišljotinami, češ, da jih bo vzel stražnik, dimnikar ali pa celo sam črni hudobec. Tako je neka varučka v Geldernu na sprehodu postrašila triletnega sinčka svojega gospodarja z grožnjo, da ga bo odnesel črn mož. V naslednjem trenutku se je izza ogla resnično pojavil dimnikar. Otrok se je črne postave tako ustrašil, da je planil v stran in padel v tamkajšnji ribnik, v katerem je utonil.

× **Lepotna kraljica morilka nedolžnih otrok.** Porotno sodišče v Banski Bistrici na Češkoslovaškem je te dni obravnavalo prav zanimiv dogodek, ki priča o npravnosti ene tistih lepotnih kraljic, ki jih tako radi izbirajo na plesnih prireditvah. Takšna kraljica je bila 23letna Marija Alschova, ki je zdaj stala pred sodiščem kot morilka. Za obravnavo je bilo takšno zanimanje, da sta morala delati red policija in orožništvo. Davčni uradnik Jožef Alsch se je kot vdovec in oče treh otrok leta 1931. poročil z lepim dekletom iz Banske Stavnice, z lepотно kraljico Marijo. Kmalu po poroki so pričeli otroci hirati. Oktobra leta 1932. je umrla hčerka, stara 18 mesecev. Takoj nato je hotel uradnik vložiti tožbo za ločitev, toda žena se je temu ustavila. Nekega dne je očetu štiriletni sinček Frih pokazal nekaj bonbonov, ki mu jih je dala mačeha. Alschu so se videli sumljivi, zato jih je nesel k bližnjemu lekarnarju in ga prosil, naj jih preišče. Lekarnar je ugotovil, da je v njih strup arzen. Mačeha je bila seveda aretirana. Še med preiskavo je Alsch umrl za jetiko. Sodišče je dognalo, da je bila hčerka zastrupljena. Ko so pripeljali štiriletnega Eriha pred sodišče, je ta v obraz kraljice mačehi: «Ti si nas silila, naj jemo bonbone. Dala si nam jih tudi v juho.» Porota je soglasno priznala krivdo in nekdanja lepotna kraljica je bila obsojena na dosmrtno ječo.

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabi okrepiti, bolelni popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLFZEN?

Oslabljenje živcev, potrnost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja. Ti ožive čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo vsakde, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLAČNO!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovire pri delu ojačiti živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslavljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

FRNST PASTERNAK,

BERLIN SO,

Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

19.-

Vrsta 4431-00

V toplih dneh je potreben lahek čevlji. Izdelan je iz platna z gumijastim podplatom, tako da se niti ne čuti na nogi. Vtem čevlju nosite lufov vložek za Din 4.—

25.-

Vrsta 4461-00

Poleti za vsako priliko bel platnen čevljiček na sponko z gumijastim podplatom. Vel. 27-34 Din 35.—

29.-

Vrsta 4761-74

Okusen čevljiček v veselje Vašim ljubljencem. Izdelan iz raznobarnega platna s crep-gumijastim podplatom.

29.-

Vrsta 4561-29

Za sport. Idealen in najcenejši čevlji za vse vrste sporta, turizem in razne igre. Vel. 27-34 Din 35.—

OTROKOM ZA TELOVO

Imamo veliko izbiro letne obutve. Za vsako letno obleko imamo ustrezajoče letne čevlje. Posebno Vašim otrokom so potrebni naši lahki in udobni čevlji. Naše otroške čevlje prodajamo po bagatelnih cenah!

OBISČITE NAS! — POSTREGLI VAM BOMO!

Bata

29.-

Otroški telovadni čevlji z elastičnim chromovim podplatom. Potrebni za telovadbo v šoli, pri Sokolu in sploh za vsako gimnastiko. Ženski Din 35.—

45.-

Vrsta 3222-00

Za živahne dečke trpežen čevlji za vsak štrpaci. Podplati in peta iz gumija. Vel. 35-38 Din 59.—

35.-

Vrsta 3661-00

Lepl otroški visoki čevlji iz rjavega boksa s podplatom iz krupona.

49.-

Vrsta 5641-38

Za Vaše zlate otročičke udobne čevljičke iz telega boksa na sponko v široki obliki.

35.-

Vrsta 2941-00

Sandale s crep-gumijastim podplatom, raktične, trajne in zelo udobne. Vel. 7-34 Din 45.—, vel. 35-38 Din 59.—

59.-

Vrsta 5351-00

Za krasne solnčne dneve bele čevljičke iz belega nubuka. Razveseljite boste svoje ljubljence. Vel. 27-34 Din 79.—

45.-

Vrsta 3162-00

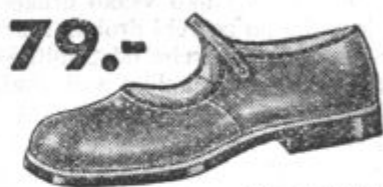
Za živahne dečke smo izgotovili visoke čevlje z trpežnim gumijastim podplatom. Potrebni za vsakdanjo nošnjo.

69.-

Vrsta 5842-40

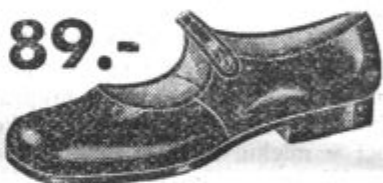
Za deklice lakaste čevljičke, okrašene s pravo kačjo kožo. Podplati in peta iz usnja.

79.-

Vrsta 5342-00

Otrokom za praznike najpripravnější čevljiček. Enostaven in čeden iz belega nubuka.

89.-

Vrsta 5844-05

Malim gospodičnam te lahke šivane fleksibilne čevljičke. Praktični, udobni, okusni.

Cistite svoje čevlje z našo kremol! 1 škatla Din 4.—

Kamen za snajenje platnene obutve Din 2.—

OTROŠKE NOGAVICE:

visoke bombažaste Din 8.—, 10.—, 12.—
kratke iz sukanca . . . 7.—, 9.—
dokolenke 10.—, 12.—

× **Griči mrtvih.** Angleški in indijski starinoslovci so odkopali ob reki Indu sedem mest v tako zvanih Gričih mrtvih. Mesta so ležala kakor v Troji drugo nad drugim. Postopno so prebivali v njih ljudje istega plemena in tudi gradbeni material je povsod enak. Le zadnja tri mesta kažejo propadanje gradbenega sloga. Prebivalci teh starodavnih mest so že poznali kopalnice in vodovode. Starinoslovci so našli krasno izdelane pečatnike, okrašene z živalskimi podobami. Odkopali so tudi več ohranjenih ženskih teles. Vse kaže, da je ta kultura stara že 5000 let. Učenjaki domnevajo, da je bilo v času procvita te kulture podnebje ugodnejše, kakor je zdaj, in da je bilo zlasti padavin več.

× **Zabava bogatinov.** V Parizu je bilo društvo, v katerem se zbirajo sladkosnedeži, priredilo gostovanje. Društvo ima v prvi vrsti namen, da seznanja Parizane s kakimi prav posebnimi jedmi. Letos je bila glavna jed pečenka iz levovih beder. Gostje so bili z njo nenavadno zadovoljni. Neko podobno društvo pa je priredilo večerjo, katere glavna jed je bil krokodilov rep. S to jedjo gostje niso bili posebno zadovoljni, češ, da nima posebnega okusa.

× **Motorji na pogon s sladkorjem.** Cisarnice sladkorja često beležijo nevarne eksplozije sladkorja v prahu, kar je že marsikoga privedlo na misel, da bi se nemara dal izkoristiti ta pojav za

pogon motorjev. Motorji na pogon s premogovnim prahom se samo zaradi tega ne morejo uveljaviti, ker se v cilindrih nabira pepel. Sladkor izgoreva nasprotno brez pepela, tako da bi motorji na sladkorni pogon lahko obratovali brez nadležnih motenj, ki se pojavljajo pri drugih strojih na pogon s trdimi gorivi. Sladkorna tovarna v Takovicah na Češkoslovaškem je zdaj sestavila nekako tekoče sladkorno gorivo, ki se lahko uporablja pri motorjih kot enakovredno nadomestilo bencina in nafte.

× **Vilice v starih časih.** V srednjem veku so sicer ljudje že poznali vilice, ki pa so bile le okras kuhinje in jedilnice. Kdo bi pa bil takrat jedel z vilicami? Tako razkošje si je lahko dovolilo samo plemstvo. Celo kralj Ludovik XIV. je jedel še brez vilic z desnico in si je s prsti tlačil jed v usta. Z vilicami so začeli ljudje jesti šele v drugi polovici 16. stoletja. Baje so prišle vilice v rabo zato, ker ljudje, ki so nosili visoke, trde španske ovratnike, niso mogli jesti z rokami in so si morali roke «podaljšati» z vilicami. To se je pa godilo samo v Italiji in Angliji. V Parizu, ki je veljal takrat za mesto najlepših manir, so se vilicam še smejali. Mislili so, da lahko je človek z vilicami samo take jedi, ki bi si z njimi roke umazal. Nemci so začeli jesti z vilicami še mnogo pozneje.

Listnica uredništva
Tržišče. Mnogo preveč osebno in zato tožljivo.

MALI OGLASI

Zastopnike išče posojilnica

za obisk privatnih strank za zaključevanje posojil. Ponudbe sprejema: «Kreditna zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Znamki za odgovor! 158

Poceni posojila

počenshi od dva tisoč dinarjev do pet sto tisoč dinarjev za vse svrhe, stanove in poklice, odplačljivo v malih mesečnih obrokih, dajejo: «Stavbne Mobilne Zadruga», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L. Iščejo poverjenike. 158

Foto-aparat 10 × 15 z vsem priborom

proda poceni zaradi selitve Anton Plohl, Sv. Barbara v Haložah. 155

Mlad jelov gozd brez zemlje za takojšnjo sešnjo kupi takoj: Johannes Dippold, Avtošpedicija in lesna trgovina, Klagenfurt, Bahnhofstrasse 42. (Posredovanje se honorira.) 162